

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

15.22– МР. 98 «С» 2023.10.03.025 ПЗ

ІВАНІЧЕНКА ЯРОСЛАВА ВІКТОРОВИЧА

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

2024

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**
Факультет агротехнологій та економіки

ПОГОДЖЕНО

Декан факультету
агротехнологій та економіки

Галина МАКЕДОН

« ____ » _____ 2024 р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри
обліку і оподаткування

Наталія ЦАРУК

« ____ » _____ 2024 р.

ВП НУБІП України "НАТІ" **МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**
ВП НУБІП України "НАТІ"
на тему «Організація і методика обліку, аналізу та аудиту операцій із
основними засобами на підприємстві»

Спеціальність:

071 «Облік і оподаткування»

Програма підготовки

освітньо-професійна

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Гарант освітньої програми

д.е.н., професор

Петро СУК

(підпис)

ВП НУБІП України "НАТІ" **Керівник магістерської кваліфікаційної роботи**
ВП НУБІП України "НАТІ"
к.е.н., доцент

Оксана ГАНЯЙЛО

(підпис)

Виконав студент

Ярослав ІВАНІЧЕНКО

(підпис)

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВП НУБІП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Факультет агротехнологій та економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і оподаткування

к.е.н., доц. Наталія ЦАРУК

« ____ » _____ 2023 р.

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТУ

Іваніченку Ярославу Вікторовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Програма підготовки освітньо-професійна

Тема магістерської кваліфікаційної роботи «Організація і методика обліку, аналізу та аудиту операцій із основними засобами на підприємстві»

Затверджена наказом директора ВП НУБІП України «Ніжинський агротехнічний інститут» від « 03 » 10 2023 № 98 «С»

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Вхідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи законодавчі та нормативні акти України, праці зарубіжних та вітчизняних вчених, дані первинних та зведених документів, реєстрів бухгалтерського обліку та фінансової звітності

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

а) теоретичні та практичні засади обліку, аналізу та аудиту операцій з основними засобами на підприємстві;

б) організація і методика обліку операцій з основними засобами підприємства СТОВ «Щорссільгоспсервіс»;

в) організація і методика аналізу та аудиту основних засобів в СТОВ «Щорссільгоспсервіс».

Дата видачі завдання « 05 » 10 2023 р.

ВП НУБІП України "НАТІ"

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

(підпис)

ВП НУБІП України "НАТІ"

Оксана ГАНЯЙЛО

Завдання прийняв до виконання

(підпис)

Ярослав ІВАНІЧЕНКО

РЕФЕРАТ

ВП НУБіП України "НАТІ" на магістерську кваліфікаційну роботу на тему «Організація і методика обліку, аналізу та аудиту операцій із основними засобами на підприємстві»

Роль основних засобів у забезпеченні ефективного функціонування суб'єкта господарства загалом визнається важливим складником завдань, пов'язаних із їх використанням. Тому здійснення обліку основних засобів та їх ефективного використання - важлива частина облікового процесу.

Мета магістерської кваліфікаційної роботи: удосконалення теоретико-методичних, організаційних та прикладних аспектів обліку, аналізу та аудиту основних засобів підприємства.

Об'єктом дослідження є процес організаційного та методичного забезпечення обліку, аналізу та аудиту основних засобів підприємства.

Предметом дослідження - сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту основних засобів СТОВ «Шорсунд-пресвіс» Дніпропетровської області Кортолівського району.

Методи дослідження: аналіз; синтез; логічного узагальнення; системного підходу; систематизації; метод наукової абстракції; порівняння; припущення; метод горизонтального аналізу; метод вертикального аналізу; коефіцієнтного аналізу; метод структурного аналізу.

Результати магістерської кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень та в практичній діяльності фахівців-обліковців.

УкрОІВ С.П.А. ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗ, АУДИТ, ПІДПРИЄМСТВ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	13
1.1. Основні засоби підприємства як об'єкт обліку, аналізу та аудиту.....	13
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту основних засобів.....	20
Висновки до розділу 1	32
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА СТОВ «ЩОРССІЛЬГОСПСЕРВІС»	33
2.1. Документальне оформлення операцій із основними засобами підприємства.....	33
2.2. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів підприємства	39
2.3. Відображення інформації про основні засоби у фінансовій і податковій звітності.....	47
Висновки до розділу 2	52
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В СТОВ «ЩОРССІЛЬГОСПСЕРВІС»	54
3.1. Методика аналізу основних засобів підприємства	54
3.2. Методика аудиту основних засобів підприємства та її застосування..	62
3.3. Напрями удосконалення обліково-інформаційної системи підприємства за результатами аналізу та аудиту основних засобів	73
Висновки до розділу 3	78
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85
ДОДАТКИ	93

ВСТУП

ВП НУБіП України "НАТІ" *Актуальність проблеми.* Проблеми обліку основних засобів в сучасних

умовах господарювання набувають особливої актуальності в зв'язку з потребою отримання інвесторами та іншими зацікавленими користувачами точної і достовірної інформації про стан і ефективність їх використання.

ВП НУБіП України "НАТІ" Основною проблемою, що виникає на шляху до вирішення цього питання, є недостатня теоретико-методологічна база, що характеризується

одноманітністю підходів науковців та акцентуванням уваги лише на окремих аспектах проблеми. Відсутність розвитку наукових підходів значно гальмує процес формування ефективного комплексного підходу до управління

ВП НУБіП України "НАТІ" основними засобами, що матиме застосування на практиці в умовах мінливого середовища ринкової економіки.

Роль основних засобів у забезпеченні ефективного функціонування суб'єкта господарювання загалом визначається важливістю і складністю завдань, пов'язаних із їх використанням. Тому здійснення контрольної функції

ВП НУБіП України "НАТІ" обліку основних засобів та їх ефективного використання - важлива частина облікового процесу.

Система різноманітних за своїми характеристиками основних засобів є достатньо складною. Оскільки основні засоби багато разів беруть участь в господарському процесі і переносять свою вартість на продукцію (роботи,

ВП НУБіП України "НАТІ" послуги) по частинах, їх нерідко називають також довгостроковими активами або необоротними активами. На практиці до основних засобів відносять

майнові цінності з терміном використання більше одного року. Слід також зазначити, що основні засоби відносяться до неліквідних активів. Це означає, що вони можуть бути без значних втрат конвертовані в грошову форму тільки

ВП НУБіП України "НАТІ" після закінчення значних проміжків часу (від півроку і вище). Зрозуміло, що фундаментальні майнові цінності, пристосовані до певного виду бізнесу,

значно складніше продати на ринку, ніж, скажімо, товари широкого споживання або оборотні активи (ліквідну продукцію, запаси).

До особливостей основних засобів відноситься і те, що вони погано

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
Віддаються оперативному управлінню, оскільки сліди їх використання за короткі періоди часу.

Великий внесок в розробку теоретичних основ і методологічних підходів до даних проблем внесли вчені - економісти: О.В. Вакун, Н.В. Валінкевич, В.О. Ганусич, А.А. Гнатюк, Л.В. Гнилицька, І.А. Дерун, О.О. Жарікова, Т.Б. Замрій,

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
Б.Д. Косиря, М. Крида, П.М. Кузьмович, П.В. Мандишев, В.С. Митин, П.Е.

Островерха та інші вчені. Проте дане питання є недостатньо розроблене і висвітлене в колі науковців і практиків України і залишається актуальним та потребує нагального вирішення. Крім того, за характером обслуговування окремих видів діяльності підприємства виділяють основні засоби,

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
обслуговуючі операційну (поточну) діяльність операційного виробництва

основні засоби), основні засоби, обслуговуючі інвестиційну (довгострокову) діяльність реального сектора (інвестиційні основні засоби). Тому питання ефективності використання основних засобів в діяльності підприємства та їх обліку, аналізу та аудиту є актуальним і завжди привертало до себе увагу багатьох дослідників.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Віддаючи належне науковим напрацюванням вчених, слід відзначити, що розкриття питань обліку, аналізу та аудиту основних засобів потребує подальшого наукового дослідження.

Мета магістерської кваліфікаційної роботи - удосконалення

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
теоретико-методичних, організаційних та прикладних аспектів обліку, аналізу

та аудиту основних засобів підприємства.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки і вирішення наступних **завдань**:

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

- визначено сутність основних засобів підприємства як об'єктів обліку, обліку та аудиту;
- надано критичну оцінку нормативно-правовому регулюванню обліку, аналізу та аудиту основних засобів;
- охарактеризовано організацію і задачі обліку, аналізу та аудиту

основних засобів підприємства в умовах СТОВ

ВП НУБіП України "НАТІ" «Інформаційні технології»;

ВП НУБіП України "НАТІ"

- висвітлено документальне оформлення операцій із основними засобами підприємства;
- узагальнено організацію і методику синтетичного і аналітичного обліку основних засобів підприємства;

ВП НУБіП України "НАТІ" «Інформаційні технології»;

ВП НУБіП України "НАТІ"

- відображення інформації про основні засоби у фінансовій і податковій звітності;
- адаптовано до умов підприємства методики аналізу і аудиту основних засобів підприємства;
- обґрунтовано напрями удосконалення обліково-інформаційної системи підприємства за результатами аналізу та аудиту основних засобів.

ВП НУБіП України "НАТІ" «Інформаційні технології»;

ВП НУБіП України "НАТІ"

- *Об'єкт дослідження* - процес організаційного та методичного забезпечення обліку, аналізу та аудиту основних засобів підприємства.

Предмет дослідження - сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту основних засобів СТОВ

ВП НУБіП України "НАТІ" «Інформаційні технології»;

ВП НУБіП України "НАТІ"

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження використані наступні загальнонаукові і спеціальні методи: аналізу та синтезу, теоретичного узагальнення, системного підходу застосовано для визначення економічної сутності основних засобів як

ВП НУБіП України "НАТІ" «Інформаційні технології»;

ВП НУБіП України "НАТІ"

економічної сутності об'єкта бухгалтерського обліку, класифікації основних засобів (п. 1.1, п. 1.2); метод логічного узагальнення - для оцінки умов організації основних засобів на базовому підприємстві (п. 1.3); методи наукової абстракції, порівняння використано для дослідження особливостей організації та методики бухгалтерського обліку основних засобів підприємства (п. 2.1, п.

ВП НУБіП України "НАТІ" «Інформаційні технології»;

ВП НУБіП України "НАТІ"

2.2); метод спеціалізації та припущення - для розробки рекомендацій із удосконалення обліку, аналізу та аудиту основних засобів підприємства (п. 2.3, п. 3.2, п. 3.3); методи горизонтального, вертикального, коефіцієнтного аналізу, метод порівняння, метод структурного аналізу використано для аналізу

основних засобів підприємства (п. 3.1).

ВП НУБіП України "НАТІ" *Науковий дослід* "кваліфікаційної роботи" *магістерської* *України* "НАТІ" кваліфікаційній роботі отримали подальший розвиток:

- дефініція основних засобів як об'єкта обліку, аналізу і аудиту на основі узагальнення наукових підходів, враховуючи взаємо доповнення процедур їх класифікації і оцінки. На відміну від існуючих дефініцій, пропонуване

ВП НУБіП України "НАТІ" *визначення* *України* "НАТІ" *специфічних* *України* "НАТІ" *виробничих* *України* "НАТІ" процесом поступового перенесення їх вартості на виготовлено продукцію, з урахуванням періоду їх виробничої експлуатації;

удосконалено:

- розроблено рекомендації до удосконалення НП(С)БО 7 «Основні

ВП НУБіП України "НАТІ" *засоби, враховуючи* *України* "НАТІ" *бухгалтерського* *України* "НАТІ" *основних* *України* "НАТІ" засобів.

Інформаційною базою дослідження є нормативні акти, спеціальна наукова література, наукові праці, матеріали конференцій і семінарів з теми дослідження, Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку,

ВП НУБіП України "НАТІ" *міжнародні* *України* "НАТІ" *стандарты* *України* "НАТІ" *фінансової* *України* "НАТІ" *звітності* *України* "НАТІ" *інтернет-ресурси* *України* "НАТІ" *державної* *України* "НАТІ" *служби* *України* "НАТІ" *статистики* *України* "НАТІ" *України* "НАТІ" *фінансова* *України* "НАТІ" *та* *України* "НАТІ" *статистична* *України* "НАТІ" *звітність* *України* "НАТІ" *первинні* *України* "НАТІ" *документи* *України* "НАТІ" *та* *України* "НАТІ" *облікові* *України* "НАТІ" *реєстри* *України* "НАТІ" *СТОВ* *України* "НАТІ" *«Щорссільгоспсервіс».*

Практичне значення одержаних результатів. Результати

магістерської кваліфікаційної роботи вбачаємо у тому, що висновки, зроблені

ВП НУБіП України "НАТІ" *автором, країни* *України* "НАТІ" *пропозиції* *України* "НАТІ" *можуть* *України* "НАТІ" *бути* *України* "НАТІ" *використані* *України* "НАТІ" *у* *України* "НАТІ" *практичній* *України* "НАТІ" *діяльності* *України* "НАТІ" *СТОВ* *України* "НАТІ" *«Щорссільгоспсервіс»* *України* "НАТІ" *та* *України* "НАТІ" *інших* *України* "НАТІ" *підприємств.*

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

РОЗДІЛ 1

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВІСНИК НАЦІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ** ВП НУБІП України "НАТІ" ОПЕРАЦІЙ ІЗ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Основні засоби підприємства як об'єкт обліку, аналізу та аудиту

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВІСНИК НАЦІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ** ВП НУБІП України "НАТІ"
Матеріальною основою будь-якого виробничого підприємства є

насамперед засоби праці, які характеризують технічний і економічний рівень розвитку суспільства. На підприємствах сукупність засобів праці, що застосовуються, складає поняття основні засоби. Основні засоби - це найважливіша частина національного багатства, як кожного підприємства в

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВІСНИК НАЦІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ** ВП НУБІП України "НАТІ"
цілому, так і в країні.

Основні засоби створюють необхідні умови для науково-технічного прогресу, як фактора розвитку національної економіки і соціального розвитку суспільства. Збільшення обсягу основних засобів, удосконалення їх якісного складу виступають передумовою поліпшення умов праці, підвищення її продуктивності на підприємстві.

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВІСНИК НАЦІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ** ВП НУБІП України "НАТІ"

Зростання ефективності основних засобів, їх удосконалення є головною метою розвитку кожного господарюючого суб'єкта. Зміни в інвестиційній політиці значною мірою сприяють зростанню виробничого апарату, а отже і активної частини засобів праці, приводять до зміни галузевої структури

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВІСНИК НАЦІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ** ВП НУБІП України "НАТІ"
основних засобів і підвищення частини тих галузей, що сприяють розвитку

науково-технічного прогресу, підвищенню добробуту населення.

Підвищення активної частини основних засобів свідчить про зростання технічного озброєння праці і сприяє поліпшенню використанню засобів праці і підвищенню її продуктивності.

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВІСНИК НАЦІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ** ВП НУБІП України "НАТІ"

Основні засоби є найменш мобільною частиною майна підприємства, основна відмінність якої полягає в багаторазовому використанні в процесі господарської діяльності і частковій амортизації на протязі кожного

операційного циклу [5]. Основні переваги та недоліки використання основних

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

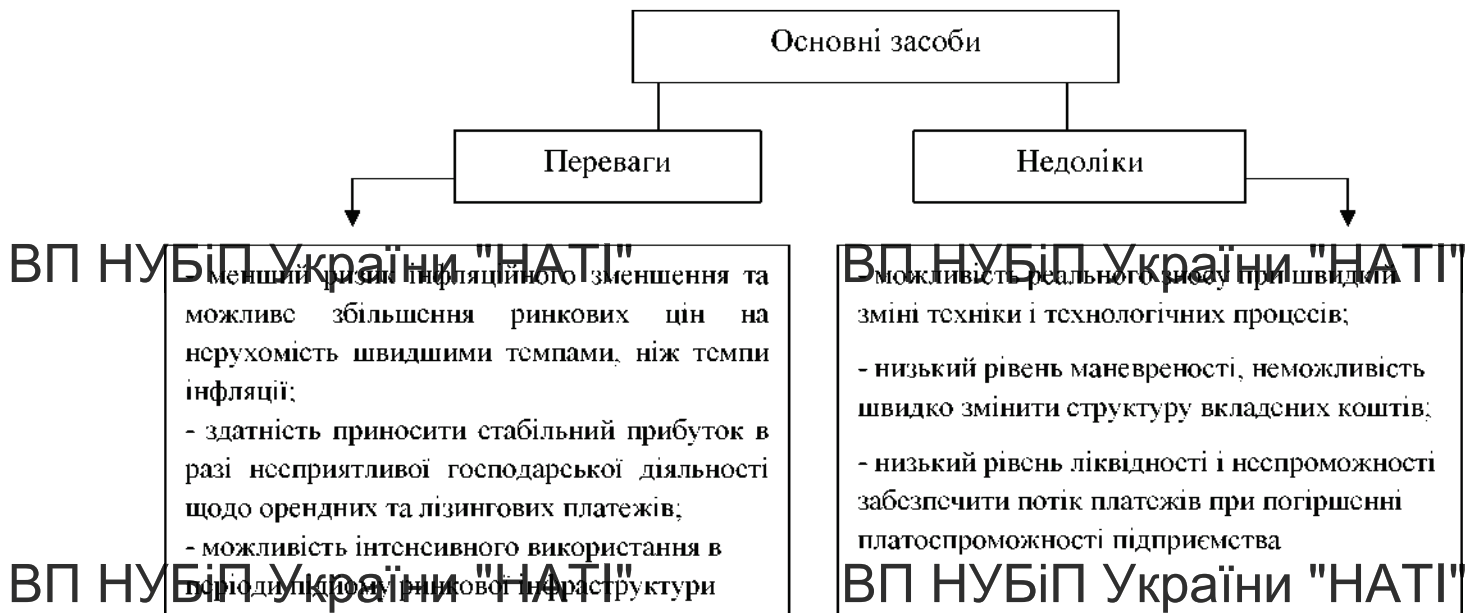

Рис. 1.1. Переваги та недоліки основних засобів Джерело : [5]

Основне завдання в управлінні основними засобами підприємства полягає у забезпеченні своєчасного оновлення основних (виробничих) засобів праці та високої ефективності їх використання. Процес управління основними засобами потребує вирішення підприємством наступних завдань:

- визначення можливих форм оновлення основних виробничих засобів на простій і розширеній основі;
- забезпечення ефективного використання раніше сформованих та нововведених основних засобів;

формування необхідних фінансових ресурсів для відтворення основних засобів та оптимізація їх структури [44].

Не менш важливою частиною процесу управління основними засобами є управління їх використанням. Пріоритетна роль основних засобів у забезпеченні ефективного функціонування суб'єкта господарювання загалом визначається важливістю і складністю завдань, пов'язаних із їх використанням.

Принципи організації підприємством системи використання основних засобів наведені на рис. 1.2.

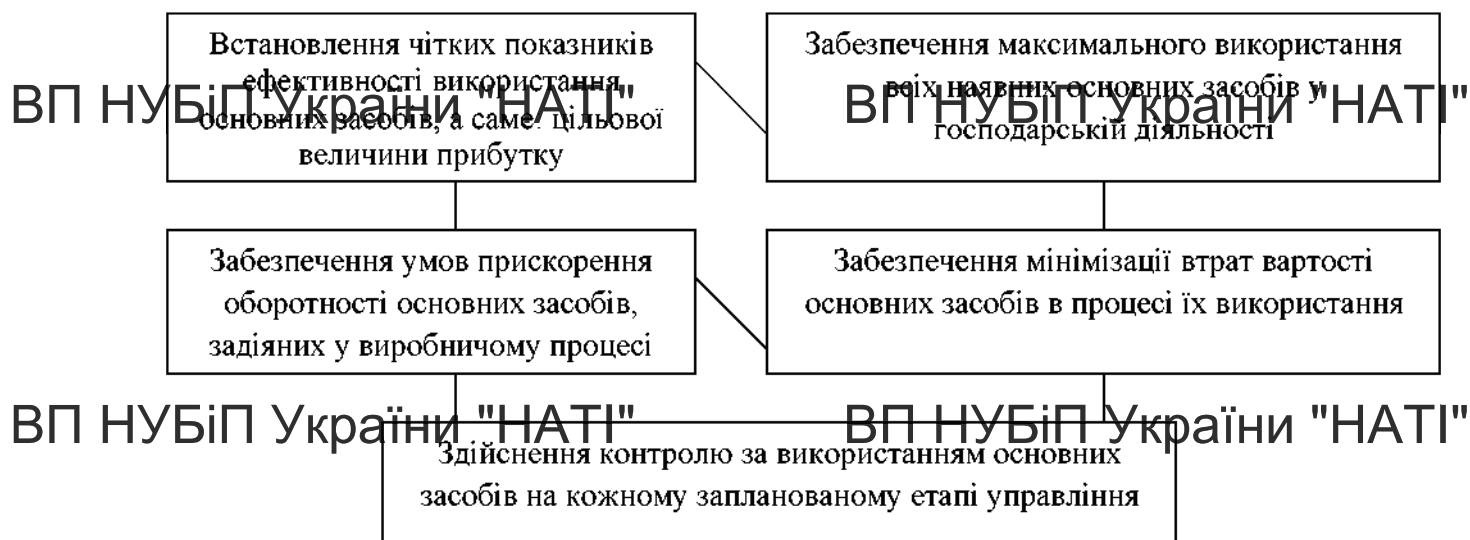

Рис. 1.2. Принципи організації підприємством системи використання основних засобів

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Врахування цих принципів дасть змогу формувати і підтримувати необхідну платоспроможність та забезпечувати плановану ліквідність підприємства.

ВП НУБіП України "НАТІ"   ВП НУБіП України "НАТІ"

Облік основних засобів за умов реформування економіки України набуває

особливої актуальності у зв'язку з потребою отримати інвесторами та користувачами достовірної інформації про їх стан, ефективність формування та використання. Крім того, питання їх обліку особливо важливі у зв'язку з активізацією в Україні процесу приватизації, науково-технічним прогресом, необхідністю замінити морально і фізично вичерпані засоби для забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємств.

ВП НУБіП України "НАТІ"   ВП НУБіП України "НАТІ"

Зауважимо, що загальноприйнятої системи організації бухгалтерського обліку не існує. Це творчість кожного спеціаліста, який, виконуючи вимоги офіційних документів, здійснює облік та контроль на підприємстві.

ВП НУБіП України "НАТІ"   ВП НУБіП України "НАТІ"

Одним з найскладніших питань формування бухгалтерського методика обліку основних засобів. Від того, яким чином і на яких умовах визнаються активами об'єкти основних засобів, залежить порядок відображення формування первісної вартості, що є основою їх балансової вартості. Крім того,

останніми роками у вітчизняному обліку значно розширено класифікацію основних засобів і податковий апарат. Однак необхідна розробка деяких нормативних актів з обліку основних засобів з метою однозначного їх тлумачення.

Згідно з національними стандартами під «основними засобами слід розуміти активи, які підприємство використовує у своїй діяльності протягом тривалого періоду (понад один рік або відповідно до нормального операційного циклу, якщо він більше одного року) та очікує отримати в майбутньому економічні вигоди за умови, що їх вартість може бути достовірно визначена».

В економічній теорії замість терміна «основні засоби» використовується категорія «основний капітал», оскільки поняття активу тут взагалі не використовується. Під основним капіталом розуміється частина активів цього капіталу у формі засобів праці, що функціонує у виробничому процесі протягом багатьох кругооборотів, яка частково, в міру зношування, переносить свою вартість на новостворений продукт, відтворюючись через кілька виробничих циклів [5].

Ця визначення не є коректним, оскільки не відображає суттєво економічним реаліям через те, що тут враховані тільки матеріальні економічні ресурси у формі основних засобів. Натомість у цю категорію треба також враховувати і нематеріальні ресурси, а також й довгострокові фінансові інвестиції.

Однак варто наголосити на тому, що в економіці та юридичній теорії те, що визначається капіталом, у бухгалтерському обліку називається активами. Згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» під активами розуміються ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигод у майбутньому. Тобто, будь-який не оборотний актив, який не приносить вигод, не можна вважати активом. Такого уточнення немає у визначенні основного капіталу.

Як стверджує економіст - науковець Ужва А.М. [70], першим, хто ввів

поняття поділу капіталу на основний та оборотний незалежно від сфери його

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

галузевого використання, а також показав вплив оборотних і між ними частинами залежно від галузі економіки, був Адам Сміт. Він розглядав основний капітал як частину капіталу, яка не вступає в оборот і приносить прибуток у сфері виробництва. Оборотний капітал розглядався як частина, що приймає участь в обороті й приносить прибуток у сфері обігу. Так, на його

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

близьку, до основної частини капіталу входили машини, знаряддя праці, які не змінювали власника, будівлі, земля і витрати на її поліпшення тощо.

Завдяки послідовникам класичної школи економіки, особливо Карлу Марксу, які були прихильниками трудової теорії вартості, концепцію теорії капіталу було поглиблено новою класифікацією на постійний і змінний, де

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

визначають постійний капітал переносить свою вартість у вироблений продукт частинами, а змінний - цілком, тобто підлягає відшкодуванню після кожного виробничого циклу. Подальша еволюція наукових досліджень в економічній науці призвела до виникнення економічної категорії «основні засоби».

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Згідно з П(С)БО 1 «Основні засоби» визначаються це матеріальні активи, які утримуються суб'єктом господарювання для цілей виробництва, надання послуг, надання в оренду або соціально-культурних функцій, враховуючи що очікуваний термін корисної експлуатації перевищить один рік, або операційний цикл виробництва, якщо він довший ніж рік [58].

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Тож розуміючи усі зазначені підходи, під основними засобами варто розуміти матеріальні активи, що виступають як економічна категорія функціонування засобів виробництва, що переносять свою вартість на виготовлену продукцію поступово, у міру втрати своєї вартості, протягом періоду, який перевищує рік чи операційний цикл, у випадку якщо він довше

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

одного року і можуть використовуватися також для реалізації підприємством соціально-культурних функцій.

Не менш важливим питанням є визначення класифікаційних ознак розподілу основних засобів. Так, значна частина економістів, у тому числі

бухгалтерів-теоретиків, класифікують основні засоби у більшості випадків за

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

- галузевою ознакою;
- функціональним призначенням;
- використанням;
- ознакою належності;

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Основні засоби можна класифікувати й за іншими ознаками, які використовуються у фінансовому менеджменті та економічному аналізі для виявлення невикористаних виробничих потужностей підприємства (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Класифікаційна ознака	Види
За обслуговування окремих напрямків операційної діяльності підприємства	Основні засоби, які обслуговують: - процес виробництва продукції; - процес реалізації виробленої продукції; - процес управління діяльністю підприємства
За форми заставного забезпечення кредиту	Рухоме та нерухоме майно
За відображенням зносу	Основні засоби, які амортизуються та не амортизуються
За ознакою приналежності	Власні та орендовані основні засоби
За матеріально-речовою формою	Будівлі, машини, транспортні засоби, інструменти, інші основні засоби тощо

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

В економічній літературі показано, що існують різні види класифікації основних засобів. Для контролю за наявністю та рухом основних засобів їх обліковують за відповідними однорідними групами.

Група основних засобів представляє собою сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

З метою організації їх обліку пропонується класифікація, наведена на рис. 1.3.

Рис. 1.3. Класифікація основних засобів для цілей бухгалтерського обліку та

визначення об'єкта оподаткування

Для більш детальної класифікації основних засобів пропонується удосконалити їх класифікацію за наступними кваліфікаційними ознаками:

- за джерелами фінансування можна виділити основні засоби, які фінансуються за рахунок власних джерел, позикових джерел, залучених джерел (емісія акцій) та джерел змішаного типу;

- за приналежністю до виробничої діяльності можна розподіляти на виробничі основні засоби (які використовуються безпосередньо у виробничій діяльності) та невиробничі основні засоби.

Така класифікація основних засобів дозволить власникам та іншим користувачам постійно мати інформацію про їх стан та необхідність оновлення, а також вона є корисною під час прийняття рішення про проведення переоцінки основних засобів. Крім того, це дозволить вести облік основних засобів з більш високим ступенем деталізації, а також є зручною для практичного застосування.

Основні засоби є досить важливим об'єктом бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, визначення сутності якого потребує більшої точності та однозначності. Тому, потребує удосконалення й класифікація основних

засобів, що дасть змогу більш детально визначити ефективність їх використання для визначення невикористаних резервів прийняття управлінських рішень.

Облік наявності, руху та використання основних засобів підприємства має першочергове значення для забезпечення оперативною інформацією всіх суб'єктів управління. У зв'язку з цим, потребує подальшого удосконалення

організації процесу обліку та контролю використання основних засобів, яка повинна базуватись на таких принципах:

- встановлення чітких показників ефективності використання основних засобів, а саме: цільової величини прибутку;
- забезпечення максимального використання всіх наявних основних засобів у господарській діяльності підприємства;
- забезпечення мінімізації втрат вартості основних засобів в процесі їх застосування;
- здійснення контролю за використанням основних засобів на кожному запланованому етапі управління.

Впровадження цих принципів дасть змогу формувати і підтримувати необхідну платоспроможність та забезпечувати плановану ліквідність будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності.

Отже, економічне ринкове середовище вимагає від суб'єктів господарювання наявності конкурентних переваг, основою формування яких є ефективне використання основних засобів. За цих умов зростає необхідність удосконалення обліку, аналізу та аудиту основних засобів в системі управління підприємства.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту основних засобів

Сучасний етап розвитку економіки України вимагає від суб'єктів господарювання підвищення ефективності використання кожної одиниці

основних засобів, що перебувають у їх власності. Виникає необхідність

ВП НУБіП України "НАТІ" розробити та запровадити таких підходів до управління основними засобами

які б забезпечували конкурентоспроможність, фінансову стійкість та інвестиційну привабливість суб'єкта господарювання.

Основною проблемою, що виникає на шляху до вирішення цього питання, є недостатня законодавча та теоретико-методична база, що

ВП НУБіП України "НАТІ" характеризується однозначністю підходів науковців та академіків

уваги лише на окремих аспектах проблеми.

Відсутність розвитку наукових підходів суттєво гальмує процес реалізації ефективного комплексного підходу до управління основними засобами, що матиме практичне застосування в умовах мінливого середовища

ВП НУБіП України "НАТІ" ринкової економіки. **ВП НУБіП України "НАТІ"**

Нормативні джерела, які регулюють питання обліку, аналізу та аудиту основних засобів, наведені в табл. 1.2. Додаток А

Проблеми обліку, аналізу та аудиту основних засобів займають значне місце в економічних дослідженнях. Зокрема, ці питання досліджено у працях

ВП НУБіП України "НАТІ" вчених О. В. Вакуна, П. В. Велінкевич, І. А. Верун, О. В. Жарикова, Замрей,

О. Є. Кузьмін, Х. П. Стельмах та інших.

У своїх наукових статтях автори розкрили сутність та класифікацію основних засобів, а також їх удосконалення для потреб обліку та економічного аналізу.

ВП НУБіП України "НАТІ" Докладження питання класифікації основних засобів для **ВП НУБіП України "НАТІ"**

стверджувати про неоднозначність та різноманітність об'єктів основних засобів.

Так, О.В. Вакуна розглядає класифікацію основних засобів за ознакою ідентифікації. Наведена класифікація, на думку автора, досить спрощена і не

ВП НУБіП України "НАТІ" відображає сутність практично всі об'єкти основних засобів [1; 2] **ВП НУБіП України "НАТІ"**

За рядом класифікаційних ознак розглядають основні засоби А.А. Гнатюк, О. Є. Кузьмін, Х. П. Стельмах, Н.В. Петруня [6; 28; 51].

Автори Єрмолаєва М.В., Скиданенко Ю.Д. говорять про те, що сьогодні

перед складанням фінансової звітності бухгалтер зобов'язаний провести

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
футурв у підприємству роботу щодо достовірності відображення інформації про основні засоби.

По-перше, необхідно проаналізувати склад основних засобів підприємства і впевнитись в тому, що вони відповідають визнанню активів як таких.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
Подальше слід провести перекласифікацію об'єктів згідно з вимогами відповідних стандартів бухгалтерського обліку. Особливу увагу при цьому слід приділити саме визначенню переліку об'єктів, призначених для продажу [15].

Жарікова О.О. у своїх наукових працях зазначає, що необхідно дослідити узгодженість Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
України з міжнародними стандартами фінансової звітності з огляду рекомендацій щодо вдосконалення національного обліку [16].

У сучасному бухгалтерському обліку оцінка, на думку І.О. Мазуркевич, це складова методу бухгалтерського обліку, яка забезпечує вимірювання вартості об'єктів бухгалтерського обліку, визначення критеріїв визнання активів,

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
капіталу, зобов'язань, доходів та витрат, створення їхніх характеристик облікової інформації тощо [34].

Автор багатьох наукових праць Гнилицька Л.В. зазначає, що одними із «наймолодших» об'єктів обліку, що з'явилися у вітчизняній практиці порівняно недавно є основні засоби, утримувані для продажу. До таких активів

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
входять основні засоби, що належать до виробничо-рекордних операцій продажу. Цьому ж питанню надає увагу науковець Кузьмович П.М., який висвітлює методичні аспекти обліку основних засобів, утримуваних для продажу, в умовах національної облікової практики [10; 29].

Ужва А. М. у своїх наукових публікаціях здійснює дослідження та аналіз особливостей обліку основних засобів у зарубіжних країнах та порівняння з українським досвідом [70].

Гнатюк А. А. у своїй праці досліджує питання організації облікового процесу та визначає шляхи удосконалення організації документального

оформлення основних засобів [6].

ВП НУБІП України "НАТІ" шляхів удосконалення обліку основних засобів присвячує свої праці також Валінкевич Н.В., який розглядає напрями удосконалення стратегії відтворення основних засобів [3].

Шляхи удосконалення класифікації основних засобів розглядає у своїй публікації Дерун І.А., а вдосконалення законодавчого регулювання основних

ВП НУБІП України "НАТІ" засобів у праці одують Дарікова О. та Кравченко О. [7; 11].

Крім дослідження облікового аспекту, багато наукових праць присвячено аналізу основних засобів та контролю за їх використанням на підприємстві. Так, питання формування облікової бази для проведення аналізу та його методика розглядаються у статтях Крічка Н.М., Мельник В. [26; 38].

ВП НУБІП України "НАТІ" питання аналізу ефективності використання основних засобів

піднімають у своїй статті автори Нусінов В.Я., Рябикіна К.Г., а також Саєнко С.Г. та Серьогіна Ю.С. [45; 66; 69].

Питанням контролю необоротних активів присвячують свої праці Волкова А.А., Дмитренко І., які розглядають як значення зовнішнього аудиту

ВП НУБІП України "НАТІ" основних засобів, так і проблеми методології внутрішнього контролю [4; 12].

Також, питаннями щодо проведення аудиту основних засобів переймається вчений-економіст Соколов Б.Н., який розглядає організацію, методику та практику внутрішнього аудиту, а також Фірсова С.М. та Федоронько Н.І. [71; 72].

ВП НУБІП України "НАТІ" у країні неможливо обійтись без помп'ютеризації також

господарських процесів, тому даному питанню присвячують свої праці Гладій І.О., Шипунова О.В. [9; 73].

Таким чином, дослідженню обліку, аналізу та аудиту основних засобів приділяється достатньо багато уваги в нормативно-правових джерелах, а також

ВП НУБІП України "НАТІ" вченими-економістами **ВП НУБІП України "НАТІ"**

Висновки до розділу 1

1. Основні засоби є досить важливим об'єктом бухгалтерського обліку

аналізу та аудиту, тому визначення їх сутності з економічної точки зору

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

потребує більш глибокої та однозначної класифікації основних засобів, що дасть змогу більш детально визначати ефективність їх використання для визначення невикористаних резервів та прийняття суб'єктом господарювання раціональних управлінських рішень.

2. Українське облікове законодавство максимально зближено з

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

міжнародними стандартами фінансової звітності та бухгалтерського обліку, але недостатньо вдосконалено. Важливими напрямками розвитку українського законодавства у сфері обліку є вирішення питань застосування окремого методу переоцінки будівель, розробка рекомендацій щодо регулярності переоцінки основних засобів в обліку та порядку оцінки основних засобів за

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

сумою оцінки влітку (за теперішньою вартістю).

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА СТОВ «ЩОРССІЛЬГОСПСЕРВІС»

2.1. Документальне оформлення операцій із основними засобами

ВП НУБІП України "НАТІ" підприємства

ВП НУБІП України "НАТІ"

Рациональне ведення обліку основних засобів на основі використання первинних документів тісно пов'язане із змістовною характеристикою кожного об'єкту основних засобів. Побудова обліку цих операцій на базі первинних документів має забезпечити їх контроль протягом всього строку служби. Організацію обліку операцій, пов'язаних з рухом основних засобів та їх документування можна представити у вигляді наступної схеми (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Має організація операцій з обліку основних засобів та їх документальне забезпечення

Основою бухгалтерських проведень є первинні документи. Тому, в першу чергу, необхідно забезпечити чітке документування господарських

операцій з основними засобами.

ВП НУБІП України "НАТІ" Підприємством «Щорссільгоспсервіс» було укладено угоду про графіку документообігу (Додаток В), проте, в частині документування операцій з руху основних засобів, на нашу думку, потрібно навести більш деталізовані відомості.

Тому нами пропонується удосконалити графік документообороту

ВП НУБІП України "НАТІ" Підприємства щодо операцій з основними засобами (табл. 2)

Таблиця 2.1

Графік надходження до бухгалтерії первинних документів з обліку основних засобів для СТОВ «Щорссільгоспсервіс»

Первинний документ	Складання, передача документа		Обробка документа		Обробка і узагальнення даних в бухгалтерії	
	Складальна особа	Строк передачі документа	Підрозділ, що прийняв документ	Форму передачі	Обробка документа і узагальнення даних	Форму передається документ
Рахунок постачальника	Бухгалтер розрахунків	В день отримання	Відділ постачання	В день отримання до бухгалтерії	Оплата або відмова від оплати	Складу на другий день після отримання
Акт приймання-передачі	Комісія при прийнятті об'єкта	В день прийняття в експлуатацію	Відділ головного інженера (механіка)	Бухгалтерія після прийняття об'єкта в експлуатацію	Контроль за зліткою запис до облікових регістрів	Бухгалтерія не пізніше другого дня після одержання
Інвентарна картка, інвентарний список	Бухгалтер з обліку ОС та НА	Протягом 3-х днів після надходження об'єкта	Бухгалтерія картотека	Місце експлуатації інвентарний список	Нарахування амортизації	Поточний архів
Накладна на внутрішнє переміщення	Головний інженер (головний механік)	Відповідно розпорядження керівника	За місцем використання об'єкта	Бухгалтерія наступного дня після передачі	Відмітка в інвентарній картці, інвентарному списку	Щомісяця, починаючи з 1-го числа наступного місяця
Акт списання об'єкта	Розпорядження керівника, комісія	В день списання із експлуатації	Відділ головного інженера (механіка)	Бухгалтерія наступного дня після списання	Відмітка в інвентарній картці, інвентарному списку	Бухгалтерія, не пізніше другого дня після переміщення
						Поточний архів
						Бухгалтерія, не пізніше другого дня після списання облікових регістрів

Джерело: власна розробка автора

Система організації документального оформлення господарських

операцій з руху основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс» повинна забезпечити оперативну, повну та достовірну інформацію об'єкти основних засобів безпосередньо на аналітичних рахунках, а також підвищити можливості аналітичної та контрольної функцій бухгалтерського обліку.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підґрунтям для бухгалтерських записів первинні документи є первинні документи [5].

На даний період своєчасність і правильність складання первинних документів забезпечує якість обліку, виступають необхідною умовою для збереження майна СТОВ «Щорссільгоспсервіс», використовуються як джерело доказів при вирішенні господарських спорів, при проведенні ревізій та аудиторських перевірок тощо.

Бухгалтерський облік основних засобів у СТОВ «Щорссільгоспсервіс» організовано відповідно до Наказу про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику, затвердженого начальником управління (Додаток А), Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та інших актів законодавства. Визнання оцінки касових документів засобів здійснюється відповідно до НП(С)БО 7 «Основні засоби». Одиницею обліку основних засобів на підприємстві виступає окремий об'єкт основних засобів. Групування основних засобів в аналітичного обліку здійснюється згідно з вимогами Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку та Робочого плану рахунків, затвердженого Міністерством економіки України [6].

«Щорссільгоспсервіс» відсутній Робочий план рахунків і про нього немає відомостей в Наказі про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику (Додаток А).

На нашу думку, це є недоліком, який потрібно усунути, тому нами розроблено Робочий план рахунків для СТОВ «Щорссільгоспсервіс» в (Додатку Р). Також, в Наказі про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику зазначена вартісна межа, за якою малоцінні необоротні активи вносяться до складу основних засобів складає 6000 грн., хоча Законом

України від 16.01.2021 № 466-IX змінено вартісну межу визначення основних засобів з 6000 грн. на 20000 грн. Наведене зумовило необхідність внесення змін до Наказу про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику СТОВ «Щорссільгоспсервіс».

Основні засоби надходять СТОВ «Щорссільгоспсервіс» від постачальників чи інших осіб за плату або безкоштовно; можуть бути внесеними засобами чи як внески до статутного капіталу, отримовані як залишки при інвентаризації тощо. Вибувати з досліджуваного підприємства основні засоби можуть при їх частковій або повній ліквідації; безоплатній передачі, в результаті продажу, нестач при інвентаризації.

Операції з надходження об'єктів основних засобів на підприємство або їх ліквідації здійснює призначена директором СТОВ «Щорссільгоспсервіс» комісія.

Первинну документацію, що оформлює рух на підприємстві основних засобів, наведено на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Первинна документація щодо операцій з руху основних засобів

Як видно з рис. 2.2, надходження об'єктів основних засобів у СТОВ «Щорссільгоспсервіс» комісія оформлює акт приймання - передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. № 03-1 (Додаток М)). Якщо

надходить на підприємство господарський інвентар, який відносяться до складу основних засобів, або обладнання. Вони мають одне й те саме одного типу, приймає їх на свою матеріальну відповідальність одна особа, у цьому випадку складається акт на всю групу таких об'єктів.

Якщо об'єкт основних засобів добудовувався чи дообладнувався, був виготовлений шляхом капітальних вкладень, тоді на підприємстві складається акт передачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (ф. № 03-2).

Бухгалтерія відповідно до складених актів відкриває інвентарну картку (ф. № 03-6), присвоює основним засобам інвентарний номер, після чого така картка набуває статусу реєстра аналітичного обліку об'єктів основних засобів.

Технічна документація по об'єктах передається у відділ головного інженера СТОВ «Щорссільгоспсервіс». Інвентарні картки реєструються в інвентарному описі (ф. № 03-7) за класифікаційними групами (видами) об'єктів основних засобів та місцями експлуатації (ф. № 03-9).

При безоплатній передачі або продажі основних засобів, складають акт ф. № 03-1, а при меншій вартості оформлюють акт ф. № 03-3.

При реалізації основних засобів також формується товарно - транспортна накладна або рахунок - фактура, в якій вказують первісну (відновлювальну) вартість основного засобу, нарахований знос, відпускну ціну, податок на додану вартість тощо.

Із складених об'єктів основних засобів та досліджуваному підприємству за різних причин комісія оформлює актом ф. № 03-3 (Додаток П).

Підсумкові дані інвентарних карток за поточний місяць переносять у картку обліку руху основних засобів ф. № 03-8 для отримання зведених даних про наявність і рух основних засобів за класифікаційними ознаками основних засобів.

Отже, відповідним чином організоване документальне оформлення господарських операцій з основними засобами підприємства дає можливість управлінському персоналу своєчасно отримувати необхідну інформацію щодо

їх руху та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Застосування первинних документів, як вимог, регулює Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який не встановлює якихось особливих вимог, він називає тільки ті реквізити, які обов'язково мають бути в них [54].

Але проведення дослідження показало, що порядок обліку основних засобів України за цей час декілька разів, і то кардинально, а типові первинних документів тривалий час залишалися незмінними. Проте, 22.10.2021 р. було скасовано Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку».

Також, відповідно до «Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів», затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30 вересня 2003 р. № 561 застосування типових форм не є обов'язковим [56].

Тому, документальне оформлення операцій з основними засобами може здійснюватись як на бланках типових форм, так і на бланках, розроблених самим підприємством.

Вирішити цю проблему можна по-різному. Найпростіший шлях - адаптувати, тобто пристосувати, типові форми до сучасних вимог, доповнити їх необхідними елементами. Але можна вчинити й інакше: до типових форм внести лише ті показники, які в них передбачені, а для решти самостійно розробити додатковий бланк, оформивши його у вигляді окремої типової форми, або у вигляді окремого первинного документа.

Вибір варіанта в цьому випадку залежить від кількості показників, яким немає місця, а ця кількість, у свою чергу, залежить не лише від вимог законодавства, а й від того, яка увага приділяється на підприємстві управлінському обліку, оскільки інформаційні потреби керівників підприємства можуть бути набагато ширшими за вимоги законодавства. Однак, форми первинного обліку, розроблені підприємством самостійно, обов'язково мають бути зазначені в Наказі про організацію бухгалтерського обліку та

облікову політику на СТОВ «Щорссільгоспсервіс».

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Регістри бухгалтерського обліку, зокрема щодо відображення основних засобів, затверджені Методичними рекомендаціями по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку від 29.12.2000 № 356 [57]. Згідно зазначених Методичних рекомендацій проголошено, що аналітичні дані в облікових регістрах повинні узгоджуватися з даними синтетичного обліку на останнє число звітного місяця. Облік основних засобів підприємства ведеться в Розділі I Журналу 4 за кредитом рахунку 10 «Основні засоби».

2.2. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів підприємства

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Методологія обліку основних засобів вимагає їх правильної оцінки. Оцінка як економічна категорія завжди була складним та багатограним поняттям та об'єктом досліджень вчених на протязі століть.

У сучасному бухгалтерському обліку оцінка, за словами Л. Г. Ловінської, «складає методу бухгалтерського обліку, яка забезпечує визначення вартості об'єктів бухгалтерського обліку, визначення критеріїв визнання активів, капіталу, зобов'язань, доходів і витрат, формування якісних характеристик облікової інформації, інформаційне обґрунтування оцінки ефективності менеджменту, фінансового стану та фінансового результату діяльності підприємств господарювання» [32]

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Оцінка основних засобів повинна відповідати вимогам бухгалтерського обліку. Оцінка є одним з трьох елементів визнання об'єктів в обліку після їх визначення та класифікації. Фактично, її види обумовлені різними цілями, що стоять перед користувачами інформації.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Оскільки засоби як об'єкт обліку, можливо визнати тільки, якщо існує імовірність одержати в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, а також їх оцінка може бути вірогідно визначена.

Базою для ведення обліку основних засобів виступають нормативно-

правові акти: в Україні - Національні положення (стандарти) бухгалтерського

ВП НУБІП України "НАТІ" Обліку, в ЕС - Міжнародні стандарти фінансової звітності (Україна)

Правильність оцінки основних засобів відіграє важливу роль, оскільки таку інформацію розкривають у фінансовій звітності (Балансі, Примітках до річної фінансової звітності) та використовують у процесі прийняття ефективних управлінських рішень. Крім того, вона впливає на величину

ВП НУБІП України "НАТІ" капіталу, яку має суб'єкт господарювання та є визначальним критерієм під час

розрахунку коефіцієнтів, що характеризують його фінансовий стан [32].

Таблиця 2.2

Порівняння методів оцінки основних засобів у відповідності до НП(С)БО

7 та МСБО 16 «Основні засоби»

ВП НУБІП України "НАТІ" Вартість показник у балансі		ВП НУБІП України "НАТІ" Види оцінок	
НП(С)БО 7	МСБО 16	НП(С)БО 7	МСБО 16
1). В період надходження основних засобів			
Первісна вартість	Валова балансова вартість	Історична(фактична) собівартість	Собівартість
		Справедлива вартість	Справедлива вартість
2). В період використання основних засобів (після їх визнання)			
2.а) Амортизація			
Накопичена амортизація	Накопичена амортизація	Методи амортизації, викладені у п. 26 стандарту	Методи амортизації, викладені у п. 62 стандарту
2.б). Переоцінка			
Балансова вартість (первісна вартість мінус накопичена амортизація)	Чиста балансова вартість (валова балансова вартість мінус накопичена амортизація)	Модель собівартості	Модель собівартості
3). По закінченні періоду експлуатації основних засобів на підприємстві			
Сума нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) у Балансі на кінець року та у Звіті про фінансові результати	Сума у складі капіталу у Балансі на кінець року та у Звіті про прибутки та збитки	Прибуток або збиток	Прибуток або збиток

Джерело: [42; 58]

МСБО 16 «Основні засоби» чітко визначено, що оцінювати основні засоби підприємству необхідно: під час визнання після закінчення будівництва, ремонту, модернізації або після придбання, якщо відбувається припинення визнання. МСБО 16 «Основні засоби» регламентовано, що основні засоби можуть бути оцінені за вартістю, визначеною суб'єктом господарювання, тобто за теперішньою вартістю грошових потоків, які, за очікуванням підприємства, можуть виникнути упродовж їх використання і від їхнього виробництва після закінчення строку корисної експлуатації, або які, за його очікуванням підприємства, виникнуть при погашенні зобов'язання [42].

Для того, щоб оцінити об'єкт основних засобів, треба його визначити (див. рис. 2.3). Після визначення, основні засоби підлягають оцінці згідно з вимогами стандартів обліку, але її види та методи залежать від цієї обліку.

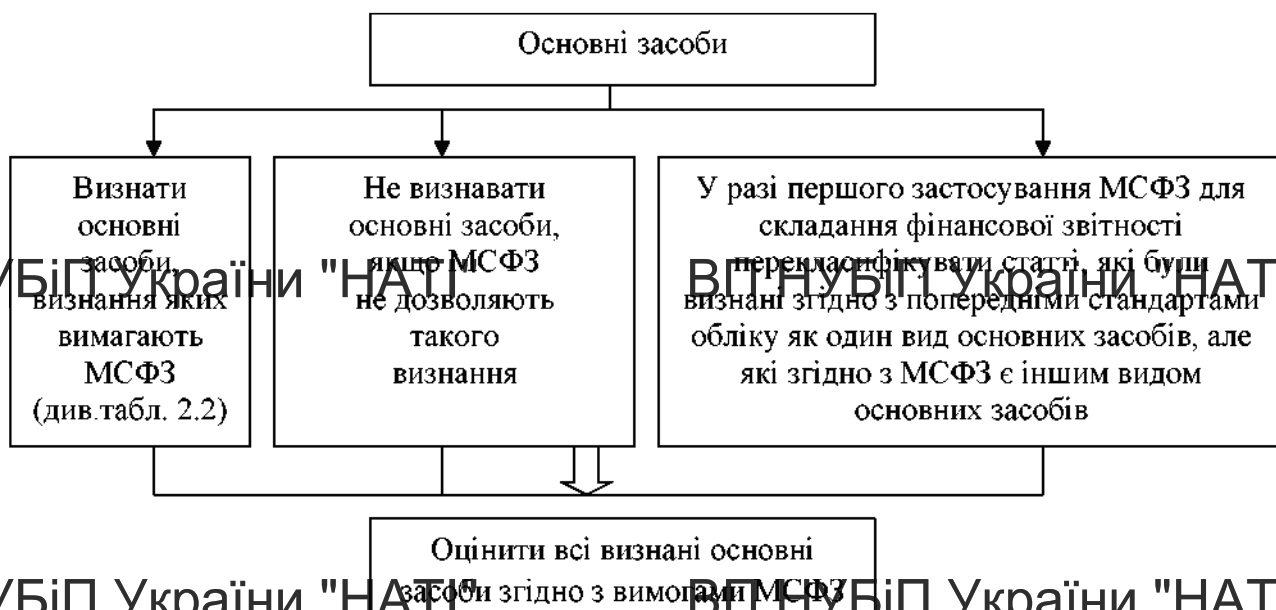

Рис. 2.3. Дії бухгалтера щодо оцінки основних засобів згідно з МСФЗ

У НП(С)БО 7 «Основні засоби» регламентовано, що вартість існує як сума очікуваного відшкодування - найбільша з двох оцінок: чиста вартість реалізації або теперішня вартість майбутніх чистих грошових надходжень від використання основних засобів, включаючи їх ліквідаційну вартість [58].

Але, в даний період не існує порядку застосування цієї оцінки. Зрозуміло, що оцінка основних засобів за сумою очікуваного відшкодування

або теперішньою вартістю дає точну інформацію про майновий стан під-

ВП НУБіП України "НАТІ" підприємства Щорсільгоспсервіс Щорсільгоспсервіс потрібно встановити ВП НУБіП України "НАТІ"

- відповідне коло факторів та вимірів рівнів дисконтування;
- наявність спеціального комп'ютерного забезпечення у суб'єкта господарювання;
- закріплення на нормативному рівні вимог щодо обґрунтування застосування спеціальних методів оцінки;

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

- утримання у штаті підприємства сертифікованого спеціаліста з оцінки.

Отже, оцінка виступає як процес грошового вимірювання об'єктів обліку, у тому числі основних засобів. На кожному етапі згідно з метою

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

застосовують певні види та методи оцінки, що формує вартісні показники оцінки статей основних засобів у балансі підприємства.

Амортизація основних засобів на СТОВ «Щорссільгоспсервіс» нараховується за прямолінійним методом. Ліквідаційна вартість об'єктів основних засобів та нематеріальних активів прийнята рівною 0.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Для цілей бухгалтерського обліку СТОВ «Щорссільгоспсервіс» основні засоби поділяються на такі групи: земельні ділянки; капітальні витрати на поліпшення земель; будинки, споруди та передавальні пристрої, машини та обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади та інвентар.

Для обліку основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс» у плані рахунків передбачено рахунок 10 «Основні засоби».

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Основні засоби, які мають специфічні особливості і не підпадають під жодну з вищенаведених груп, відображаються в обліку на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи». До них відносяться бібліотечні фонди, малоцінні необоротні матеріальні активи, тимчасові (нетитульні) споруди, природні ресурси, інвентарна тара, предмети убрання, спеціальні матеріальні активи.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

На рис. 2.4 наведено зміст записів за дебетом і кредитом рахунка 10 Основні засоби» СТОВ «Щорссільгоспсервіс».

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Дебет	Рахунок 10 «Основні засоби»	Кредит
<ul style="list-style-type: none"> надходження основних засобів (за первісною вартістю) витрати, пов'язані з поліпшенням основних засобів 		<ul style="list-style-type: none"> вибуття основних засобів сума уцінки
сума дооцінки		

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Рис. 2.4. Зміст господарських операцій, що відображається за рахунком

10 «Основні засоби»

Для накопичення інформації про амортизовану вартість основних засобів, що підлягають амортизації, передбачено у Плані рахунків рахунок 13 «Знос необоротних активів».

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Придбання об'єктів основних засобів за плату ЄТОВ «Щоросльгоспсервіс», а також їхнє будівництво являють собою капітальні інвестиції підприємства, для обліку яких призначений рахунок 15 «Капітальні інвестиції».

Рахунки цього класу активні (крім рахунку 13), балансові. Формування первісної вартості основних засобів за шляхами надходження подано в табл. 2.3.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Таблиця 2.3

Порядок формування первісної вартості основних засобів

Шляхи надходження	Формування первісної вартості основних засобів
Одержання безоплатно	Відповідає справедливій вартості основних засобів враховуючи витрати, передбачені п. 8 НП(С)БО 7
Придбання	Складається з: сум, що сплачуються постачальнику, за врахуванням непрямих податків; сум ввізного мита; транспортно-заготівельних витрат; інших витрат, пов'язаних із купівлею основних засобів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для застосування у відповідних цілях.
Переведення з оборотних активів	Відповідає собівартості, що формується відповідно до НП(С)БО 9 та НП(С)БО 16
Внесення до статутного капіталу	Відповідає погодженій із засновниками (учасниками) справедливій вартості основних засобів з урахуванням витрат, передбачених п. 8 НП(С)БО 7
Отримання в результаті обміну на подібні основні засоби	Дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта більше ніж його справедлива вартість, то первісною вартістю об'єкта основних засобів одержаного в обмін на подібний об'єкт, є справедлива вартість переданого об'єкта з включенням різниці до витрат звітнього періоду

В результаті обміну на неподвійні основні засоби	Відповідає справедливій вартості переданого немонетарного активу, що збільшена (зменшена) на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, що була передана іншому підприємству під час обміну
--	---

Джерело: [58]

Первісну оцінку об'єктів основних засобів на підприємстві здійснюють по собівартості придбання.

Основні засоби відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності за справедливою вартістю.

Розглянемо приклад, пов'язаний з надходженням основних засобів у СТОВ «Щорссільгоспсервіс» відповідно наданих документів. Підприємство, що досліджується, у лютому 2022 року придбало для експлуатації комп'ютер за первісною вартістю 25600,00 грн. (накладна № 006589-В від 25.02.2022 р.)

(Додаток 9) Оплату проведено повністю (табл. 2.4).

У бухгалтерському обліку підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо його залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої вартості на дату балансу.

Таблиця 2.4

Кореспонденція рахунків з обліку надходження основних засобів

до СТОВ «Щорссільгоспсервіс» за лютий 2022 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Придбано у постачальника комп'ютер (накладна на одержання № 006589-В)	152	631	25600,00
2	Відображено податковий кредит з ПДВ (податкова накладна електронна форма)	641	631	5120,00
3	Сплачено постачальнику за придбаний комп'ютер (платіжне доручення)	631	311	30720,00
4	Введено комп'ютер в експлуатацію (акт введення в експлуатацію)	1042	152	25600,00

У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт

Сума дооцінки основних засобів включається до складу додаткового капіталу, а сума уцінки - до складу витрат, крім випадків, коли дооцінюються раніше уцінені об'єкти і навпаки.

Аналітичний облік основних засобів на СТОВ «Щорссільгоспсервіс»

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

ведеться за інвентарними об'єктами. Якщо один об'єкт основних засобів складається з окремих частин, які мають різний строк корисної експлуатації, то в бухгалтерському обліку кожна з цих частин може визнаватись як окремий об'єкт основних засобів. Кожному інвентарному об'єкту присвоюється інвентарний номер, який наноситься на об'єкт і вказується в первинних

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

документах реєстрації обліку основних засобів. Аналітичний облік ведеться також за видами основних засобів, місцями їх використання, матеріально-відповідальними особами.

Інші господарські операції з основними засобами наведено у табл.2.5.

Додв В

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів від 30.09.2003 № 561 зазначають, що для проведення (відображення) переоцінки чи зменшення корисності, може прийматися показник, який дорівнює 1% чистого прибутку (збитку) суб'єкта господарювання або дорівнюватиме 10% відхиленню залишкової вартості основних засобів від величини їх

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

справедливої вартості [56]. Отже, такі обставини можуть призвести до необхідності проведення переоцінки основних засобів.

Відповідно міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» цю межу зазначають як таку, що справедлива вартість має «суттєву різницю» порівняно з балансовою вартістю [42].

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Аналогічну норму щодо переоцінки основних засобів містить пп 6 НП(С)БО 7 «Основні засоби» [58], проте на нашу думку, для узгодження нормативно-правової бази, дотримання принципу наступності варто включити до цього положення стандарту зазначені в Методичних рекомендаціях від 30.09.2003 № 561 межі, які визначатимуть можливість проведення переоцінки

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

основних засобів. Таким чином, організація обліку наявності, руху та використання основних засобів підприємства має першочергове значення для забезпечення оперативною інформацією всіх зацікавлених користувачів. У зв'язку з цим,

потребує подальшого удосконалення організація системи обліку та контролю

ВП НУБІП України "НАТІ" використання основних засобів, яка повинна ґрунтуватися на таких принципах

- встановлення чітких показників ефективності використання основних засобів, а саме: цільової величини прибутку;
- забезпечення максимального використання всіх наявних основних засобів у виробничій діяльності;

ВП НУБІП України "НАТІ" впровадження діджиталізації втрач вартості основних засобів в процесі їх

- здійснення контролю за використанням основних засобів на кожному запланованому етапі управління.

Застосування цих принципів дасть змогу генерувати і підтримувати необхідну інформаційну проможність та забезпечувати планування

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" будь-якого суб'єкта господарювання. У СТОВ «Щорссільгоспсервіс» облік основних

засобів ведеться за встановленою методологією з використанням автоматизованої бухгалтерської програми, при цьому бухгалтер складає електронні журнали - ордери та відомості за різними ділянками обліку

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" основних засобів

Отже, середовище ринкової економіки вимагає від підприємства наявності конкурентних переваг, основою формування яких є ефективне використання основних засобів. За цих умов зростає необхідність удосконалення обліку, аналізу та аудиту основних засобів в системі управління

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" підприємства

2.3. Відображення інформації про основні засоби у фінансовій і податковій звітності

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" Фінансова звітність СТОВ «Щорссільгоспсервіс» є основним джерелом

інформації при проведенні аналізу виробничої діяльності підприємства. У фінансових звітах відображуються дані як фінансовий стан Товариства, так і результати його економічної діяльності.

Валюта Балансу (Звіту про фінансовий стан) неперервно змінюється в результаті операційної, фінансової та інвестиційної діяльності та відображає в кінцевому підсумку загальний обсяг фінансових ресурсів і майна, що перебувають у розпорядженні підприємства. Усі категорії активів підприємства знаходять відображення у відповідних статтях активу Балансу, в яких ці активи подаються в порядку зростання їх ліквідності.

Рис. 2.5. Основні засоби в системі необоротних активів підприємства відповідно I розділу активу Балансу «Необоротні активи»

При дослідженні особливостей відображення основних засобів у фінансовій звітності підприємства, для одержання цілісного уявлення щодо їх ролі у господарській діяльності, доцільно розглянути їх в системі необоротних активів підприємства за даними I розділу активу Балансу «Необоротні активи»

(рис. 2.5).
 Актив Балансу (Звіту про фінансовий стан) складається з трьох розділів: необоротні активи, оборотні активи та необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття. До розділу I "Необоротні активи" входять статті "Нематеріальні активи" та "Основні засоби", в яких окремо наводяться первісна або переоцінена їх вартість, накопичена амортизація та залишкова вартість. До підсумку Балансу (Звіту про фінансовий стан) включається залишкова вартість об'єктів основних засобів і нематеріальних активів, яку визначають як різницю між первісною вартістю та сумою зносу на дату формування Балансу.

У рядку 1200 Балансу «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» наводяться дані щодо вартості необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу (в тому числі основних засобів), що визначається відповідно до НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність». Інформацію про ці активи, зокрема основні засоби, не включають до I розділу активу Балансу, а класифікують як оборотні активи у складі розділу II активу та включають до синтетичного субрахунку 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу» та включають до розділу III активу Балансу.

З одного боку, віднесення основних засобів до складу оборотних в разі прийняття рішення про їх продаж є обґрунтованим, оскільки такі необоротні активи зберігають свою економічну сутність та по факту перетворюються на товар. Однак, основні засоби мають бути реалізованими протягом 12 місяців. Саме тут і виникає проблема. Наприклад, рішення про продаж об'єкта основних засобів прийнято та їх реалізація відбулася протягом звітного періоду. В такому випадку, ми вважаємо, взагалі немає потреби відображати в складі оборотних активів і групи вибуття.

В іншому випадку, якщо протягом 12-ти місяців покупець на об'єкт основних засобів не знайшовся або з інших причин продаж не здійснився, ми будемо мати активи, що відносяться до складу оборотних активів і будуть відображатися у складі товарних запасів. У такому випадку підприємство має можливість продовжувати використовувати об'єкти основних засобів за призначенням, не нараховуючи на нього амортизацію. Проте, фактично такі об'єкти основних засобів не змінить своєї економічної сутності. Виникає питання про доцільність переведення основних засобів до складу іншої класифікаційної групи.

В кінці кожного звітного періоду в об'єкті основних засобів на стан «Щорссільгоспсервіс» фіксується у формах фінансової звітності підприємства. Так, у Балансі Звіті про фінансовий стан) (форма № 1) (Додатки Д, К) залишки по основних засобах відображаються у рядках 1010-1012. Крім того, в кінці

кожного року підприємство СТОВ «Щорссільгоспсервіс» складає Примітки до ВП НУБіП України "НАТІ" (форма № 5), які ж у розділі Додаток А до ВП НУБіП України "НАТІ" вартості основних засобів окремо за кожною групою станом на кінець звітнього року.

Основні засоби виступають невід'ємною частиною майна майже кожного суб'єкта господарювання. Вартість таких об'єктів зазвичай досить значна, але ВП НУБіП України "НАТІ" не складає витрат, які враховуються при об'єкта оподаткування, підприємство має право лише у частині нарахованої амортизації, отже спостерігається поступове перенесення вартості об'єкта основних засобів, що амортизується, на витрати суб'єкта господарювання.

Згідно ПКУ залежно від групи, до якої віднесено той чи інший об'єкт основних засобів, встановлено мінімальні допустимі строки їх корисного використання (від 2 до 20 років) [52]. Таких груп - 16 в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Групи об'єктів основних засобів та інших необоротних активів згідно ПКУ та мінімально допустимі терміни їх корисного використання

Групи	Мінімальні строки (роки)
1	2
Група 1 - земельні ділянки	—
Група 2 - капітальні витрати для поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
Група 3 - будівлі	20
Передавальні пристрої	10
Споруди	15
Група 4 - машини та обладнання	5
З них: ЕОМ, інші машини для автоматичного оброблення інформації тощо, мікрофони, рації, вартість яких більше 20000 гривень	2
Група 5 - транспортні засоби	5
Група 6 - інструменти, прилади, інвентар, меблі	4
Група 7 - тварини	6
Група 8 - багаторічні насадження	10
Група 9 - інші основні засоби	12
Група 10 - бібліотечні фонди, збереження Національного архівного фонду України	—
Група 11 - малоцінні необоротні матеріальні активи	—
Група 12 - тимчасові (нетитульні споруди)	5
Група 13 - природні ресурси	—
Група 14 - інвентарна тара	6
Група 15 - предмети прокату	5

Джерело: [52]
ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Закон України від 16.01.2020 р. № 466-IX регламентував зміни до Податкового кодексу України щодо збільшення вартісного показника віднесення необоротних активів до складу основних засобів [54].

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Враховуючи зміни до статті 14 ПКУ вартісна межа для включення необоротних активів до складу основних засобів за умови, що очікуваний строк корисної експлуатації таких активів з дати введення їх в господарський обіг для експлуатації у виробничих цілях, становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший ніж рік) становить 20000 грн. (раніше вартість мала дорівнювати 6000 грн.).

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Зауважимо, що така вартісна межа застосовується до основних засобів, що вводяться в експлуатацію суб'єктами господарювання після 22 травня 2022 р. В той же час, основні засоби, які були введені підприємством в експлуатацію до 23 травня 2022 р. продовжують амортизуватись у податковому обліку навіть у тому випадку, якщо залишкова балансова вартість не перевищувала 20000 грн.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Потрібно відмітити, що чинна редакція Податкового кодексу України містить нормативне положення згідно з яким, для цілей визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток, первісна (переоцінена) вартість основних засобів не може бути збільшена на суму витрат підприємства, пов'язаних з ремонтом або поліпшенням основних засобів [52].

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Також таку первісну (переоцінену) вартість основних засобів для аналогічних цілей не можна збільшувати на суму індексації. Зазначені зміни Податкового кодексу були враховані в останній редакції Методичних рекомендацій з обліку основних засобів № 561 від 30.09.2003 р.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Фінансовий результат до оподаткування збільшується: на суму витрат на реконструкцію, модернізацію або ремонт основних засобів віднесених до витрат згідно національних чи міжнародних облікових стандартів; на суму залишкової вартості об'єкту виробничих чи невиробничих основних засобів у

разі продажу або ліквідації такого об'єкта; на суму уцінки втрат від зменшення

ВП НУБІП України "НАТІ" корисності основних засобів, що включені до витрат відповідно до п. 138.3 ПКУ та МСФЗ.

Фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму залишкової вартості об'єкта основних засобів з урахуванням положень ПКУ, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта; на суму дооцінки основних засобів

ВП НУБІП України "НАТІ" у межах дооцінки, віднесених до витрат відповідно до п. 138.3 ПКУ та МСФЗ;

на суму вигід від відновлення корисності основних засобів; на суму первісної вартості придбання або виготовлення невиробничих основних засобів; на суму розрахованої амортизації основних засобів відповідно до п. 138.3 ПКУ [52].

ВП НУБІП України "НАТІ" Основні засоби відіграють важливу роль у процесі виробництва, оскільки

вони багаторазово використовуються на підприємстві в якості засобів праці, та їх вартість частинами поступово переноситься на вартість продукції. У зв'язку з цим, аналіз ефективності використання, раціональне ведення обліку, враховуючи специфіку діяльності підприємства, є важливим та необхідним,

ВП НУБІП України "НАТІ" особливо актуальним після кризового розвитку економіки країни

Висновки до розділу 2

1. Для ефективного використання основних засобів, забезпечення контролю за проведенням витрат на їх придбання, створення власними силами,

ВП НУБІП України "НАТІ" правильним наданням амортизації тощо, необхідно мати достовірну

інформацію про ці об'єкти бухгалтерського обліку. Таку інформацію отримують за допомогою первинних документів використовуваних для відображення господарських операцій в обліковій системі підприємства, що регулюється Наказом про організацію обліку та облікову політику на СТОВ

ВП НУБІП України "НАТІ" «Щорссільгоспсервіс», в якому потрібно усунути недоліки щодо відсутності

робочого плану рахунків, удосконалення графіку документообороту, уточнення вартісної межі віднесення об'єктів обліку до складу основних засобів тощо. Тому керівництву СТОВ «Щорссільгоспсервіс» нами

запропоновано здійснити ряд заходів щодо удосконалення облікової політики

ВП НУБіП України "НАТІ" та підвищення кваліфікації облікових працівників. ВП НУБіП України "НАТІ"

2. Успішне ведення бухгалтерського обліку на підприємстві великого мірою залежить від вдало вибраної форми обліку та належної організації роботи бухгалтерії. Ефективне використання всіх видів ресурсів СТОВ «Щорссільгоспсервіс», запобігання їх втратам та попередження невиробничих

ВП НУБіП України "НАТІ" витрат безперервно пов'язано з проблемою підвищення інтегрованого

та аналітичного обліку основних засобів. Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби поділяють на групи: земельні ділянки; капітальні витрати на поліпшення земель; будинки, споруди та передавальні пристрої, машини та обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади та інвентар.

ВП НУБіП України "НАТІ" у. Як наслідок вивчення стану системи організації бухгалтерського

обліку та звітності СТОВ «Щорссільгоспсервіс», вона побудована на принципах безперервності, послідовності, повноти висвітлення, нарахування, автономності, історичної собівартості та єдиного грошового вимірника. За допомогою фінансової звітності можна отримати комплексну оцінку діяльності

ВП НУБіП України "НАТІ" суб'єкта господарювання, визначити його економічний результат зокрема

величину основних засобів на звітний період та оцінити перспективи розвитку. Основні засоби підприємства у фінансовій звітності відображаються у Балансі (Звіті про фінансовий стан) та Примітках до річної фінансової звітності. Вплив основних засобів, а саме: витрати на ремонт, модернізацію, добудову,

ВП НУБіП України "НАТІ" нарахування амортизації тощо на формування об'єкта оподаткування

визначається у III розділі ПКУ для формування бази оподаткування податком на прибуток.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ

ВП НУБіП України "НАТІ" ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В СТОВ «ВІДПРЕДУСІДСТВО» ВП НУБіП України "НАТІ"

3.1. Методика аналізу основних засобів підприємства

Комплексне оцінювання ефективності використання основних засобів на підприємстві є складним процесом, який потребує використання важливих показників такої оцінки та розроблення відповідних моделей розрахунку їх кількісних значень, що відображають їх зміст.

Методика такого аналізу дозволяє всебічно оцінити та дослідити роль залучення основних засобів у виробництво, тому доцільно проводити його за трьома напрямками: аналіз забезпеченості, аналіз наявності та аналіз ефективності використання необоротних активів (рис. 3.1).

Комплексний аналіз основних засобів

<p>Аналіз забезпеченості основними засобами</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз динаміки показників вартості та структури протягом часу; 2. Аналіз структури та якості основних засобів за видами, джерелами надходження, строками корисного користування; 3. Узагальнююча оцінка стану забезпечення підприємства основних засобів та надання рекомендацій 	<p>Аналіз наявності та руху основних засобів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розрахунок коефіцієнтів придатності, приросту, зносу, вибуття та оновлення основних засобів на підприємстві; 2. Аналіз динаміки розрахованих показників; 3. Висновки щодо отриманих даних 	<p>Аналіз ефективності використання основних засобів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз витрат, що пов'язані з придбанням основних засобів та отриманням доходів; 2. Факторний аналіз; 3. Аналіз динаміки показників; 4. Аналіз ліквідності і ризикованості вкладень в них капіталу підприємства; 5. виявлення резервів зростання ефективності використання основних засобів
--	---	---

Рис. 3.1. Схема комплексного аналізу основних засобів підприємства

Для аналізу використання основних засобів розробляють систему економічних показників, що характеризують стабільність та динаміку (рахунок) активів. Особливе значення для аналізу мають показники ефективності використання основних засобів, що відображають рівень їх впливу на фінансовий стан і фінансові результати діяльності суб'єкта господарювання [19]. Детальніше показники, що використовуються при аналізі використання основних засобів будуть описані нами нижче.

Враховуючи вищесказане, вважаємо основними етапами аналізу основних засобів наступні:

- частку основних засобів у майні підприємства;
- обсяг та динаміку основних засобів;

Крім основних засобів, наявних на підприємстві, враховують також:

- ефективність основних засобів;
- вплив факторів на ефективність використання основних засобів;
- резерви збільшення обсягів виробництва за рахунок використання основних засобів.

Розглянемо показники, що визначають результати інвестицій та оцінки ефективності використання основних засобів підприємства. До таких показників належать:

-) загальна сума основних засобів (основного капіталу) підприємства;
-) сума чистих основних засобів (загальна сума власного основного капіталу) підприємства;
-) сума операційних основних засобів (сума операційного основного капіталу) підприємства.

До основних результатів господарської діяльності підприємства, що забезпечується функціонуванням його основних засобів, віднесено: суму доходу від реалізації продукції і робіт; суму чистого прибутку (збільшення суми операційного прибутку). Загальна система показників результату та витрат ресурсів, що пропонується до використання при оцінці ефективності використання основних засобів підприємства наведена в табл. 3.1.

Підвищення ефективності використання основних засобів, що належать суб'єктам підприємницької діяльності, є одним з важливих питань у ринкових умовах господарювання. Від вирішення цієї проблеми залежить фінансовий стан підприємства, конкурентоспроможність його продукції на ринку.

Таблиця 3.1

Показники, що застосовуються при оцінці ефективності управління

основними засобами підприємства

Показники оцінки результатів	Показники оцінки витрат ресурсів
I. Для оцінки ефективності формування основних засобів	
1. Загальна сума сформованих основних засобів (загальна сума основного капіталу)	1. Загальна сума витрат, пов'язаних із залученням основного капіталу з різних джерел
2. Сума формованих чистих основних засобів (сума власного основного капіталу)	2. Загальна сума витрат, пов'язаних із залученням власного основного капіталу з різних джерел
3. Сума сформованих операційних основних засобів (сума операційного основного капіталу)	3. Загальна сума витрат, пов'язаних із залученням операційного основного капіталу з різних джерел
II. Для оцінки ефективності використання сформованих основних засобів	
1. Сума доходу від реалізації робіт, товарів і послуг (обсяг товарообороту)	1. Загальна сума сформованих необоротних активів (загальна сума основного капіталу)
2. Сума чистого прибутку від здійснення господарської діяльності	2. Сума формованих чистих основних засобів (сума власного основного капіталу)
3. Сума операційного прибутку (прибутку від здійснення операційної діяльності)	3. Сума сформованих операційних основних засобів (сума операційного основного капіталу)

Безпосередня побудова системи показників оцінки ефективності використання основних засобів підприємства має базуватися на відповідних методологічних підходах.

Оскільки без якісної підготовки та формування програми проведення аналізу ефективності використання основних засобів неможливим є ефективне його проведення, то надалі ми ознайомимося з основними умовами

Юридична адреса СТОВ «Щорссільгоспсервіс»: 15200, Чернігівська обл., Корюківський р-н, м. Сновськ, вул. 30 років Перемоги, 37. Керівником підприємства є Коваль Іван Леонідович, головним бухгалтером - Моцар

Валентин Олександрович.

На даному етапі аналізу досліджується динаміка основних засобів в системі необоротних активів СТОВ «Щорссільгоспсервіс» за останні три роки з 2020 р. по 2022 р. на основі даних фінансової звітності (Додатки Д, К) в (табл. 3.2).

Як видно з табл. 3.2, впродовж аналізованого періоду простежується зростаючий характер зростаючого вартості необоротних активів «Щорссільгоспсервіс».

Таблиця 3.2

Динаміка основних засобів в системі необоротних активів

СТОВ «Щорссільгоспсервіс» за 2020-2022 роки

Показники (код рядка балансу)	Станом на 31.12.			Відхилення 2022 р (+,-) від			
	2020 року	2021 року	2022 року	2020 р.		2021 р.	
				Сума	%	Сума	%
Нематеріальні активи (1000)	7152	7995	7286	134	1,87	-709	-8,87
Основні засоби (1010)	102354	106350	152114	49760	48,62	45764	43,03
Інші фінансові інвестиції (1035)	-	312	312	312	-	-	-
Відстрочені податкові активи (1045)	1152	5701	5512	4360	378,5	-189	-3,32
Разом необоротні активи	110658	120358	165224	54566	49,31	44866	37,28

За період з 2020 по 2022 рік вартість необоротних активів підприємства збільшилась на 54566 тис. грн., що у відсотковому вираженні становить 49,31 %. Порівняно з 2021 р., даний показник збільшився на 44866 тис. грн., або на 37,28 %.

Аналізуючи динаміку основних засобів підприємства, варто відзначити, що вони зростають з такою ж тенденцією як і необоротні активи, так порівняно з 2022 р., у 2020 р. збільшилась вартість основних засобів - на 49760 тис. грн. (48,62 %), а порівняно з 2021 р. аналогічний показник також збільшився на 44866 тис. грн. (37,28 %).

Питому вагу основних засобів в динаміці проаналізуємо в структурі
 ВП НУБІП України "НАТІ" «Щорссільгоспсервіс» за 2020-2022 рр.

За результатами табл. 3.3 спостерігаємо, що протягом досліджуваного
 періоду найбільшу частку у структурі необоротних активів підприємства
 займали саме основні засоби - протягом 2020 та 2022 років понад 92 %.

Нематеріальні активи СТОВ «Щорссільгоспсервіс» за 2020-2022 рр.
 збільшувалися незначно, а питома вага в складі необоротних активів була
 незначною і наприкінці 2022 р. було трохи більше 4%.

Таблиця 3.3

Питома вага основних засобів в структурі необоротних активів

ВП НУБІП України "НАТІ" «Щорссільгоспсервіс» за 2020-2022 рр.

Найменування	Станом на 31.12.			Питома вага, %		
	2020 року	2021 року	2022 року	2020 рік	2021 рік	2022 рік
Нематеріальні активи (1000)	7152	7995	7286	6,46	6,64	4,41
Основні засоби (1010)	102354	106350	152114	92,50	88,36	92,07
Відстрочені податкові активи (1035)	-	312	312	-	0,26	0,18
Відстрочені податкові активи (1045)	1152	5701	5512	1,04	4,74	3,34
Разом необоротні активи	110658	120358	165224	100	100	100

Отже, основна роль у структурі необоротних активів належить основним
 засобам і тому ефективність їх використання має найбільше значення для
 формування результатів виробничої діяльності підприємства. Розглянемо
 динаміку основних засобів за 2020-2022 роки (табл. 3.4).

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Динаміка вартості основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс» за 2020-2022 рр.

№	Групи основних засобів	Роки (тис. грн.)	Темп приросту, %
---	------------------------	------------------	------------------

Таблиця 3.4

з/п		2020	2021	2022	2022/ 2020	2022/ 2021
1.	Будинки, споруди та передавальні пристрої	55556	57684	79044	42,28	37,03
2.	Машини та обладнання	41507	41634	63643	53,33	52,86
3.	Транспортні засоби	3328	2616	3924	17,91	50,00
4.	Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	1191	1632	2298	92,95	40,81
5.	Інші основні засоби	772	2784	3205	315,15	15,12
6.	Разом	102354	106350	152114	48,62	43,03

За даними табл. 3.4 спостерігаємо, що темп приросту будинків, споруд і передавальних пристроїв на досліджуваному підприємстві у 2022 р. порівняно з 2018 р. зріс на 42,28%, а цей же показник порівняно з 2021 р. зріс на 37,03%. Машини та обладнання за темпом приросту у 2022 р. порівняно з 2018 та 2021 роками зросли на 53,33% та 52,86% відповідно. В структурі основних засобів за абсолютною вартістю найбільш вагомими групами основних засобів виявились будинки, споруди і передавальні пристрої, а також машини та обладнання. Проте, за темпами зростання у 2022 р. порівняно з попереднім роком найбільш вагомими виявились група машини та обладнання 52,86% і група транспортних засобів 50%.

Підсумовуючи результати аналізу складу, структури та динаміки основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс» за 2020-2022 рр., можна дійти до висновку, що майже всі складові основних засобів поступово зростали впродовж аналізованого періоду, при цьому темпи зростання у загальній структурі змінювалася нерівномірно.

Дослідимо показники фондівдачі та фондомісткості основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс». Фондовіддача - загальний показник ефективності використання основних засобів підприємства, що характеризує обсяг виробництва продукції на 1 гривню основних засобів та розраховується як відношення обсягу продукції у грошовому виразі, виробленої підприємством, до середньорічної вартості основних виробничих засобів.

Фондомісткість - показник, що обернений до фондovіддачі: він показує, скільки в середньому (завартістю) використовується на підприємстві основних виробничих засоби для випуску продукції вартістю в 1 гривню. Цей показник прямопропорційно залежить від продуктивності праці і обернено пропорційно залежить від її фондоозброєності.

Для аналізу ефективності використання основних засобів використовуються дані форми № 1 «Баланс» та форми № 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід) в (табл. 3.5).

На основі показників з табл. 3.5 маємо, що 1 грн., вкладена підприємством у основні засоби у 2022 році давала 2,62 грн. прибутку, що на 0,49 грн. (15,76 %) менше, порівняно з 2021 р. та на 0,04 грн. (1,5 %) менше, ніж у 2020 році. Таке зменшення свідчить про зниження ефективності використання основних засобів.

Таблиця 3.5

**Ефективність використання основних засобів
СТОВ «Щорссільгоспсервіс» за 2020-2022 рр.**

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення від			
				2020 року		2021 року	
				Сума	%	Сума	%
1. Чистий дохід від реалізації, тис. грн. ф. №2	267005	324355	342808	75803	28,39	18453	5,69
2. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	100328	104352	129232	28904	28,81	24907	23,87
3. Фондовіддача (п.1 : п. 2)	2,66	3,11	2,62	-0,04	-1,50	-0,49	15,76
4. Фондомісткість (п.1 : п.3)	100378	104294	130843	30465	30,35	26549	25,46
5. Чистий прибуток	27617	31774	22339	-5277	-19,11	-9435	29,69
6. Рентабельність (п.5; п.2), %	27,53	30,45	17,29	-10,24	-37,20	-13,16	43,22

Вважається позитивним коли фондомісткість має тенденцію до зниження, однак таке зниження не повинно відбуватись за рахунок зменшення вартості виробничих основних засобів, а також не за рахунок зменшення

вартості виробленої продукції. Оптимальним вважається зниження фондомісткості за рахунок зменшення темпів росту вартості основних засобів підприємства порівняно з темпами росту вартості виготовленої валової продукції. Проте, на СТОВ «Щорссільгоспсервіс» спостерігається зростання фондомісткості, що може свідчити про зниження ефективності використання основних засобів.

Для зрощення нормальних умов функціонування основних засобів, які належать підприємству повинні бути у придатному до використання технічному стані. Тому в табл. 3.6 проаналізуємо зміни технічного стану основних засобів шляхом розрахунку коефіцієнту придатності та коефіцієнту зношеності.

Показники змін технічного стану основних засобів
СТОВ «Щорссільгоспсервіс» за 2020-2022 рр.

Показники	Вихідні дані			Відхилення (+/-) 2022 року від			
	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2020 року		2021 року	
				сум	сум	%	%
1. Первісна вартість виробничих основних засобів, тис. грн.	198652	205194	273406	74754	37,63	68212	33,24
2. Знос виробничих основних засобів, тис. грн.	96298	98844	121291	24993	25,95	22447	22,71
3. Залишкова вартість виробничих основних засобів, тис. грн.	102354	106350	152114	49760	48,62	45764	43,03
4. Коефіцієнт зносу (п. 2 п. 1)	0,48	0,48	0,44	-0,04	-8,33	-0,04	-8,33
5. Коефіцієнт придатності (п. 3 : п. 1)	0,52	0,52	0,56	0,04	7,69	0,04	7,69

За даними табл. 3.6 спостерігаємо, що коефіцієнт зносу знизився у 2022 р. порівняно з 2020 р., а також порівняно з 2020 р. на 0,04, а коефіцієнт придатності збільшився на таку ж величину внаслідок зростання у 2022 р. порівняно з попередніми періодами зносу основних засобів при зростанні їх

первісної вартості за аналогічний період.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Коефіцієнти зносу та придатності використовують для дослідження якісного стану основних засобів в цілому по підприємству, так і за окремими видами. Чим нижчою є величина коефіцієнта зносу та вищою величина коефіцієнта придатності, тим кращим є технічний стан об'єктів основних засобів. Так, на СТОВ «Щорссільгоспсервіс» простежується саме

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

така тенденція протягом 2022 р., що свідчить про позитивні зміни щодо технічного стану основних засобів підприємства. Таким чином, для здійснення системного оцінювання ефективності використання основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс» запропонована система показників, яка враховує основні результати та витрати ресурсів, що пов'язані з цим процесом.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Виявлення негативних доказників та аналіз причин їх виникнення дає змогу оптимізувати ефективність використання основних засобів по підприємству в цілому.

3.2. Методика аудиту основних засобів підприємства та її

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Нові умови розвитку економіки, зміна організаційних структур щодо підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання зумовлюють реорганізацію стилю та методів управління, зокрема, використання аудиту основних засобів підприємства. Саме проведення аудиту основних засобів сприяє збереженню ресурсів та зниженню витрат, формуванню надійної інформаційної системи для прийняття управлінських рішень.

Основними завданнями аудиту основних засобів є:

1. Перевірка того, що відображені у звітності основні засоби належать

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

2. Перевірка відповідності оцінки та класифікації основних засобів чинним НП(С)БО.

3. Перевірка відповідності нарахування та відображення зносу основних

засобів обраній обліковій політиці.

4. Оцінка достовірності відображення залишків основних засобів у звітності підприємства.

5. Оцінка організації синтетичного й аналітичного обліку основних засобів у бухгалтерії підприємства і за матеріально відповідальними особами в місцях експлуатації основних засобів.

6. Здійснення підприємством податкової звітності щодо операцій, пов'язаних із придбанням і вибуттям основних засобів, із нарахуванням амортизації.

Аудит повинен запобігати зловживанням і попереджувати проведення операцій з основними засобами, в яких відсутня доцільність. Структуризація цієї аудиторської роботи узагальнено в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Важливою ціллю аудиту основних засобів є об'єктивний збір і оцінка свідчень про економічні дії і події з основними засобами з метою встановлення ступеня відповідності цих тверджень прийнятим нормам податкового і бухгалтерського обліку.

Основну роль в аудиті основних засобів відіграє інвентаризація, при цьому присутність аудитора під час її проведення є обов'язковою.

Для отримання впевненості в тому, що операції за рухом основних засобів, які були проведені до інвентаризації, обліковані правильно, аудитор знімає копії останніх документів за надходженням та вибуттям цінностей.

Аудитор проводить контрольні перевірки, час від часу звіряючи її дані з даними інвентаризаційних описів.

Особливості аудиту основних засобів значною мірою визначаються специфікою циклу їхнього вартісного кругообігу.

Порядок відображення основних засобів залежить від умов їх придбання.

Перелік основних питань аудиту основних засобів наведено в табл. 3.8.

Перелік основних питань аудиту основних засобів

Якісний аспект	Зміст аудиторських процедур
Наявність або існування	Одержання або підготовка переліку основних засобів підприємства, із вказівкою за кожним об'єктом: первісної вартості; зносу; залишкової вартості. Огляд основних засобів, з особливою увагою до основних засобів з високою вартістю й основних засобів, що надійшли в поточному році. Одержання доказів того, що перевірені основних засобів: є в наявності, використовуються за призначенням, мають відповідний стан; мають інвентарні номери
Права й обов'язки	Перевірка права володіння основних засобів шляхом вивчення: документів про право володіння; договорів фінансової оренди. Вивчення документів на право володіння іншими активами (включаючи рахунки-фактури закупівель, сертифікати архітекторів, контракти, договори про продаж з розстрочкою платежу і договору про оренду)
Повнота	Перевірка відображення всіх операцій з основними засобами в бухгалтерському обліку: повноти оприбуткування, відображення в регістрах бухгалтерського обліку, правильність відображення й оформлення операцій по надходженню, руху, вибуттю і ремонту основних засобів. Виявлення випадків наявності невикористання устаткування, незаконного надання працівникам у користування об'єктів основних засобів без стягування орендної плати. Виявлення наявності капітальних інвестицій, по яких не очікується одержання майбутніх економічних вигод. Перевірка санкціонування операцій з основними засобами
Вартісна оцінка	Обґрунтована оцінка, здійснена фахівцем з обліку: досвід оцінювача; сфера роботи; використання методів і припущень. Перевірка правильності розрахунку результатів переоцінки основних засобів. Перевірка, щодо постійного зменшення вартості основних засобів підприємства
Представлення і розкриття	Перевірка правильності і повноти розкриття інформації про основні засоби у фінансових звітах відповідно до вимог НП(С)БО або МСФЗ. Перевірка віднесення відповідних активів до об'єктів основних засобів або інших необоротних активів (за формою, вартісною звітності тощо)

Таблиця 3.8

Аудит основних засобів СТОВ «Шерішкігостсервіс» проводиться на основі інформаційних джерел - сукупності первинних документів, облікових регістрів, звітності, попередніх аудиторських висновків тощо.

У випадку недостатності наведених даних аудитори можуть залучати

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Досліджувані питання	Джерела інформації
Детальна перевірка даних реєстрів обліку основних засобів, їх підрахунок	Інвентарні картки обліку основних засобів, відомості, журнали, машинограми
Перевірка даних інвентаризації основних засобів і порівняння її результатів з даними аналітичного обліку	Інвентаризаційні описи та інвентарні картки обліку основних засобів
Аналіз правильності нарахування амортизації згідно з відповідними нормами та методами	Відомості, таблиці амортизаційних відрахувань, нормативні документи
Перевірка правильності віднесення нарахованої амортизації на відповідні рахунки з обліку витрат	Відомості розподілу амортизаційних відрахувань
Перевірка обґрунтування розподілу витрат, пов'язаних з покращенням основних засобів (ремонт, реконструкція і т. н.) і відображення цього на відповідних рахунках	Проектно-кошторисна документація, приймально-здавальні акти, інші первинні документи, дані аналітичного обліку витратних рахунків

додаткові джерела інформації в залежності від сфери застосування аудиторських процедур:

ВП НУБіП України "НАТІ" інтерв'ю з персоналом чи іншими особами

- результати аналітичних розрахунків;
- відповідна інформація від третіх осіб;
- комп'ютеризовані бази даних та веб-сайти;
- пояснення, роз'яснення та заяви від економічних суб'єктів;

ВП НУБіП України "НАТІ" матеріали внутрішнього контролю тощо

Зібрані аудиторські докази із інформаційних джерел повинні бути порівнянні із інформацією, яка міститься у нормативно-правових актах, планах, внутрішніх розпорядження чи інших нормативних документах.

Процес аудиту основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс» можна розподілити на 4 етапи, зміст процедур на кожному з яких та відповідні МСА представлено в табл. 3.9. дод Б

Підготовчий та проміжні етапи аудиту поєднує процедура планування. Планування є одним із ґрунтовних методологічних принципів аудиту, а тому

обов'язково має бути виконаним. Підготовчий етап аудиту передбачає оформлення угоди про умови надання послуг аудиторською фірмою, а також попередні дослідження особливостей СТОВ «Щорссільгоспсервіс», сфери його діяльності, організаційної структури, особливостей формування облікового підрозділу тощо.

В умовах господарювання зоруч у основному аудиторським підтвердженням справжності фінансової звітності, зокрема щодо основних засобів, також повинна ставати оцінка безперервності діяльності суб'єкта господарювання, його подальший розвиток у стратегічному плані.

На проміжному етапі аудиту здійснюється поглиблене дослідження системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс». Результати проведеного тесту внутрішнього контролю основних засобів підприємства продемонстровано у табл. 3.9.

Після встановлення рівня суттєвості, визначення аудиторського ризику переходять до формування планової робочої документації, яка повинна містити план, програму перевірки з ціллю зосередження уваги аудитора на найвагоміших аспектах перевірки основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс».

Таблиця 3.9

Вектори оцінювання системи внутрішнього контролю основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс»

№ з/п	Запитання тесту	Результат перевірки	Символьне позначення	Висновки та рішення аудитора
1	Визначається хто несе відповідальність за операції з основними засобами та порядок санкціонування даних операцій з основними засобами?	Операції санкціонований відповідальні особи, проте окремі операції взагалі не санкціоновані	УЗ	Внутрішній контроль не задовільний

2	Чи визначено склад та порядок формування первісної вартості основних засобів?	Визначено	У4	Аналіз складу та порядку формування первісної вартості основних засобів
3	Чи організовано ефективний аналітичний облік основних засобів	Аналітичний облік ведеться за видами основних засобів	У4	Аналіз даних аналітичного обліку за реєстрами
4	Чи є розроблені схеми для відображення на рахунках обліку основних засобів?	Схем немає, робочий план рахунків не представлений	У1	Висока ймовірність помилок в кореспонденції рахунків
5	З якою періодичністю звіряються дані аналітичного та синтетичного обліку основних засобів	Щоквартально	У4	Імовірність помилок у формах періодичної звітності невисока

Рівень ризику : У1 - низький рівень, У2 - нижче середнього рівня, У3 - середній рівень, У4 - високий рівень.

Джерело: розробка автора

За результатами проведеного тестування СТОВ «Щорссільгоспсервіс» було визначено, що система обліку та контролю основних засобів має середній рівень. Даний висновок потрібно враховувати під час обчислення рівня суттєвості та аудиторського ризику [33].

Після завершення всіх процедур планування переходять до основного етапу аудиту основних засобів, а саме безпосереднього застосування процедур аудиту. На наш погляд аудит основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс»

потрібно проводити в розрізі груп основних засобів, які представлені в Примітках до річної фінансової звітності, а саме: будинки, споруди та передавальні пристрої; машини та обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади, інвентар; інші основні засоби.

Аудитору необхідно перевірити чи створена комісія приймання основних засобів та оформлення її результатів, як оформлені договори купівлі-продажу основних засобів, протоколи договірних цін, правильність вказання первинної вартості в актах приймання-передачі основних засобів. Важливою умовою збереження основних засобів є проведення їх інвентаризації, тому в процесі

контролю необхідно перевірити повноту та своєчасність її проведення, і

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

правильність відображення результатів в системі бухгалтерського обліку. Потрібно, щоб переконатися наскільки можна довіряти результатам інвентаризації та зменшити аудиторський ризик.

Аудитор має перевірити чи правильно виділено ПДВ при придбанні основних засобів. Аудитору також необхідно зосередити увагу на порядку

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

формування первісної вартості окремих об'єктів основних засобів, коли в документах, що супроводжують купівлю, зазначено вартість не кожного об'єкта окремо, а кількох об'єктів разом. Первісну вартість придбаних об'єктів встановлюють пропорційно до справедливої вартості, виходячи з фактичних витрат на придбання.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Вибуття основних засобів: для цього спочатку перевіряється дозвіл та порядок ліквідації основних засобів, а також бухгалтерських записів, які відображають ліквідацію, реалізацію, безоплатну передачу основних засобів тощо незалежно від форми власності підприємства.

При перевірці ліквідації основних засобів у зв'язку із зносом або

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

пошкодженні розглядаються акти на ліквідацію основних засобів. Необхідно перевірити чи затверджений відповідний акт керівником підприємства, та чи зроблена відмітка бухгалтерії про фіксацію вибуття інвентарного об'єкта в інвентарній картці.

Наступним етапом виступає перевірка нарахування зносу (амортизації)

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

на основних засобах, отже перевіряється застосування підприємством зносу основних засобів відповідно до чинного законодавства; порядку нарахування підприємством зносу (амортизації) основних засобів, застосування прискорених норм амортизації; правильність відображення в обліку зносу основних засобів.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Далі здійснюється перевірка проведення індексації основних засобів, а саме: перевіряється наявність проведення індексації балансової вартості основних засобів; правильність застосування коефіцієнтів індексації; використання понижаючих коефіцієнтів амортизації основних засобів; порядку

відображення в обліку результатів індексації основних засобів.

ВП НУБІП України "НАТІ" необхідно перевірити відображення у відповідних підтвержувальних документах результати переоцінки (актах переоцінки, довідках або розрахунках бухгалтерії, експертних висновках), а також в інвентарних картках обліку основних засобів.

Наступним етапом є перевірка порядку відображення ремонту основних засобів, а саме: перевірка правильності відображення в бухгалтерському обліку витрат на ремонт основних засобів. Аудитору необхідно з'ясувати, чи включено витрати з поліпшення об'єкту, що призводять до збільшення майбутніх економічних вигод, до первісної вартості об'єкта основних засобів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо).

ВП НУБІП України "НАТІ" Інші витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в основному етапі, повинні бути віднесені підприємством до складу витрат. При цьому потрібно забезпечувати документальне оформлення: повинен бути складений кошторис на проведення ремонтних робіт і здійснений запис про проведений ремонт в інвентарній картці об'єкта основних засобів.

ВП НУБІП України "НАТІ" Завданням наступного етапу аудиту основних засобів є перевірка відповідності повноти та достовірності обліку основних засобів. Проводять перевірку відповідність первинних документів синтетичним регістрам бухгалтерського обліку. Для цього звіряються дані інвентарних карток обліку основних засобів з даними, актів приймання-передачі основних засобів, акти ліквідації, дозволи на реалізацію, журналу-ордеру, Головної книги та фінансові звіти підприємства, зокрема балансу (звіту про фінансовий стан) форма № 1.

При перевірці аудитор орієнтується на можливі відхилення в облікових даних, які можуть вплинути на достовірність звітних показників. До типових помилок і відхилень належать:

ВП НУБІП України "НАТІ" 1. матеріальна відповідальність основних засобів не ведеться в інвентарних картках (ОЗ-6);

2. матеріальна відповідальність реалізується тільки стосовно власних основних засобів;

3. оприбуткування основних засобів відбувається не по ціні їх

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

4. невідповідність інформації про наявність основних засобів даним Головної книги, інформації про їх залишки, що нерідко веде до неправильного нарахування амортизації;

5. до складу первісної вартості включені витрати по оплаті процентів за

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

6. при купівлі основних засобів у фізичних осіб не завжди стягується податок на доходи фізичних осіб;

7. нарахування зносу основних засобів відбувається один раз в квартал;

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

8. підприємство продовжує нараховувати знос на об'єкти за весь термін експлуатації;

9. неправомірне прискорене нарахування зносу основних засобів;

10. при передачі основних засобів як внесок до статутного капіталу іншого підприємства, сума перевищення їх договірної вартості над балансовою

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

нерідко не відраховується до складу витрат майбутніх періодів, а по при нарахування дивідендів приєднується до балансового прибутку.

На досліджуваному підприємстві СТОВ «Щорссільгоспсервіс» систематично проводяться аудиторські перевірки стану фінансово-господарської діяльності, в результаті яких значних відхилень та помилок в

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

обліку основних засобів не виявлено.

Таким чином, аудит ефективності використання основних засобів полягає в розробці системи заходів, спрямованих на підвищення коефіцієнтів рентабельності і виробничої віддачі основних засобів. На основі контрольної інформації визначаються резерви ефективного використання основних засобів

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

знизити ці показники за рахунок підвищення коефіцієнтів їхнього використання в часі і по потужності, оскільки між цими двома показниками існує зворотна залежність. Критеріями ефективності використання основних засобів є: рентабельність (відношення суми прибутку до середньої вартості

основних засобів) та фондівдача (відношення обсягу зробленої або реалізованої продукції до середньої вартості основних засобів) з висхідною тенденцією. Відси ефективність використання основних засобів є важливим фактором оптимізації собівартості продукції, що впливає на фінансовий результат діяльності підприємства. Отже, аудит ефективності використання основних засобів можна розглядати як заходи щодо скорочення потреби в обсязі їхнього фінансування і підвищення темпів економічного розвитку підприємства за рахунок раціонального використання власних фінансових ресурсів.

За результатами проведення аудиторської перевірки складається аудиторський висновок (Додаток Т), що є офіційним документом, засвідченим підписом та печаткою аудитора (аудиторської фірми), який складається в установленому порядку за наслідками проведення аудиту і містить у собі висновки стосовно повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності.

Зусиллями удосконалення обліково-інформаційної системи підприємства за результатами аналізу та аудиту основних засобів

Залучення вітчизняними підприємствами іноземного капіталу, вихід на іноземні ринки товарів, послуг та цінних паперів зумовлює необхідність реформування національної системи бухгалтерського обліку відповідно до Міжнародними стандартами фінансової звітності. Вчені і практики єдині в тому, що перехід до ринкової економіки потребує перегляду теоретичних і практичних положень бухгалтерського обліку щодо складу його об'єктів, а також методик формування та обробки облікової інформації, виходячи з наявного господарюючого механізму.

Поняття «основні засоби» у іноземній обліковій практиці позначається різними термінами: постійні активи; власність, споруди і обладнання; матеріальні активи тощо. Так, у Швейцарії в активі балансу основні засоби

включаються в групу необоротних активів; Німеччина наводить їх у вигляді

ВП НУБІП України "НАТІ" основних засобів та фінансових активів; **ВП НУБІП України "НАТІ"** зведено-американізації України

враховують їх до складу довгострокових активів (основних засобів або власності, будівель та обладнання, невідчутних активів, інвестицій, інших не поточних або позаоборотних активів). У США нарахований знос основних засобів частіше зазначається у примітках до фінансових звітів.

ВП НУБІП України "НАТІ" Відповідно до концептуальної основи фінансової звітності України **ВП НУБІП України "НАТІ"**

актив для відображення в обліку повинен відповідати таким критеріям:

- 1) у майбутньому бути корисним суб'єкту господарювання;
- 2) його вартість є можливість достовірно визначити [23].

Також, до основних засобів застосовують ще декілька критеріїв.

ВП НУБІП України "НАТІ" Відповідно до міжнародного стандарту 16 «Основні засоби» основними **ВП НУБІП України "НАТІ"**

засобами вважаються матеріальні активи, що утримуються суб'єктом господарювання для цілей використання їх у виробничій діяльності або задля реалізації товарів чи надання клієнтам послуг, з метою оренди для інших юридичних або фізичних осіб, чи адміністративного використання протягом більш ніж одного періоду [42].

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВП НУБІП України "НАТІ"**

Основні засоби відображаються в обліку за первісною вартістю. Згідно з міжнародними стандартами, до первісної вартості основних засобів включається: ціна придбання за вирахуванням отриманих знижок, митні збори, невідшкодовані податки, витрати для налагодження цих основних засобів.

ВП НУБІП України "НАТІ" У деяких країнах дозволено включати до первісної вартості основних **ВП НУБІП України "НАТІ"**

засобів суму позичкових відсотків, пов'язаних із придбанням об'єктів. У Німеччині відсотки за кредитом дозволяється враховувати до витрат на будівництво основних засобів лише тоді, коли існує тісний взаємозв'язок між засобами та позиковим капіталом [70].

ВП НУБІП України "НАТІ" За міжнародними стандартами фінансової звітності України витрати **ВП НУБІП України "НАТІ"**

пов'язаних з об'єктами основних засобів, відбувається шляхом включення їх у балансову вартість таких активів, при умові ймовірності одержання в майбутньому економічних вигод, що надійдуть. Всі інші подальші витрати

потрібно визнавати як витрати того періоду, в якому вони були понесені [42].

ВП НУБІП України "НАТІ" Суттєвою особливістю оцінки основних засобів згідно МСБО є той факт, що їх балансова вартість може бути зменшена відповідними державними грантами. Порядок цього зменшення розкривається в МСБО 20.

За МСБО 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу», окрім рекомендації оцінювати основні засоби за первісною вартістю, пропонують оцінювати окремі активи для відображення у звітах у переоціненій вартості [43].

Процес переоцінки основних засобів за МСФЗ і Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку України майже не відрізняється.

ВП НУБІП України "НАТІ" Суттєвою особливістю амортизації основних засобів, то в міжнародному обліку використовуються такі методи нарахування амортизації: прямолінійне списання, зменшення залишку, метод суми одиниць продукції. В обліку Польщі амортизація нараховується за певною схемою з використанням терміну та коефіцієнтів для конкретних груп основних засобів.

ВП НУБІП України "НАТІ" Також одним з аспектів обліку основних засобів в Україні має бачити вплив із зарубіжною практикою. Існування певних відмінностей зумовлено специфічністю української економіки. Інтеграція України в світове господарство вимагає відповідності організації обліку основних засобів згідно МСФЗ.

ВП НУБІП України "НАТІ" Докладніше організації обліку основних засобів у зарубіжних країнах та порівняння з українським досвідом, показує очевидність необхідності внесення змін до Національних стандартів обліку основних засобів для відповідності Міжнародним стандартам.

ВП НУБІП України "НАТІ" В умовах глобалізації підприємницької діяльності та розвитку інформаційних технологій основним завданням українських підприємств є повна автоматизація обліку, аналізу та аудиту, зокрема і основних засобів, адже, діяльність будь-якого суб'єкта господарювання починається з придбання основних засобів і не може тривати без їх використання, вони є своєрідним

фундаментом кожного підприємства.

ВП НУБІП України "НАТІ" Сучасний зв'язок інформаційних технологій у світі України, що на даному етапі все більше теоретичних та практичних досліджень направлено на питання ефективного збирання, реєстрації та подальшої обробки даних для їх подальшої всебічної аналітичної обробки.

ВП НУБІП України "НАТІ" Можливості автоматизованих систем економічного аналізу та аудиту в сучасних умовах вимагаються достатньо значними в зв'язку з швидкою обробкою великого обсягу економічної інформації. Розвиток ринку програмних продуктів показує, що найбільшим попитом все ж таки користуються уніфіковані аналітичні програми завдяки можливостям їх достатньо легкої настройки і адаптації до особливостей бухгалтерського обліку та аналізу різних галузей економіки [73]. **ВП НУБІП України "НАТІ"**

ВП НУБІП України "НАТІ" Більшість вітчизняних підприємств віддають перевагу універсальній комп'ютерній програмі «Галактика». Програмний комплекс «Галактика» працює на платформі мережевих ОС UNIX, Коусп NetWare, Windows NT Server і клієнтських ОС Windows NT, Workstation, Windows XP, 7/8. Використання серверів баз даних Btrieve, Oracle, MS SQL, системи управління базою даних «Атлантіс».

ВП НУБІП України "НАТІ" Програмний продукт (система) «Галактика» за необхідності здатна взаємодіяти зі спеціалізованим програмним забезпеченням, з програмами, що постачаються у складі інтелектуальних касових апаратів, з програмами клієнт-сервер, які використовуються з системами управління технологічними процесами.

ВП НУБІП України "НАТІ" В основу архітектурної побудови системи «Галактика» покладено принцип розділення комплексної системи автоматизації на низку взаємопов'язаних контурів, кожний з яких включає до свого складу відповідні модулі.

ВП НУБІП України "НАТІ" Модуль «Фінансовий аналіз» системи «Галактика» адресований керівникам і фахівцям фінансових служб. Інструментарій модуля дає змогу оцінювати стан оборотних активів підприємства, показує ефективність їх використання. Аналіз та аудит використання основних засобів підприємства

проводиться на підставі даних фінансової звітності, а також будь-якої іншої

ВП НУБІП України "НАТІ" з використанням модуля забезпечується

підтримка комплексу завдань, пов'язаних з оцінкою показників основних засобів підприємства: гнучке налаштування показників для цілей обліку, аналізу і аудиту, налаштування і формування критеріїв оцінки; рішення задачі збору, фінансового аналізу звітності суб'єкта господарювання; різні варіанти методик розрахунку показників.

ВП НУБІП України "НАТІ"

Модуль «Фінансовий аналіз» володіє значними функціональними можливостями. З його допомогою можна модифікувати вже підготовані шаблони аналітичних таблиць і на їх підставі створювати власні. У модулі передбачена перевірка взаємозв'язку показників і форм звітності, що сприяє

ВП НУБІП України "НАТІ" зменшенню кількості помилок в початковій інформації і підвищенню якості

результатів аналізу і аудиту.

Порівнянність і результативність показників використання основних засобів підвищується також завдяки використанню в цій системі індексів. Проте, потрібно відмітити, що модуль достатньо складний в експлуатації і

ВП НУБІП України "НАТІ" високоефективний, а ефективність його використання зростає від

кількості методик, реалізованих розробниками у відповідній версії системи.

До автоматизованих систем аналізу належить програмний комплекс корпоративного обліку «NS2000» компанії «Нікос-софт». У межах даного програмного продукту реалізована концепція єдиного інформаційного простору підприємства з врахуванням його організаційної ієрархічної структури.

ВП НУБІП України "НАТІ"

Головними перевагами програми «NS2000» з позиції повноти реалізації аналітичних задач є можливість проведення з її допомогою аналізу різних напрямів діяльності підприємства, у тому числі аналіз показників ефективності використання основних засобів, включаючи облік управлінських матеріальними, фінансовими і трудовими ресурсами суб'єкта господарювання.

ВП НУБІП України "НАТІ"

Програма Ансіі Ехрегі являє собою інструмент комплексного аналізу основних засобів підприємства. Вхідною інформацією для аналізу є

бухгалтерський баланс і стандартні фінансові звіти суб'єкта господарювання на

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Рис. 3.2. Модулі програми Audit Expert

ВП НУБіП України "НАТІ" Програмний "продукт" Audit Expert

umożliwia wygenerowanie i wyliczenie analitycznych tabel, które odpowiadają MSFZ i dają змогу розрахувати показники участі основних засобів в загальній сумі активів, коефіцієнти зносу, придатності, коефіцієнти вводу в дію та їх вибуття, рентабельності основних засобів, проаналізувати динаміку зміни у структурі балансу за різними

ВП НУБіП України "НАТІ" періодами. Програма автоматично здійснює прогнозування фінансових звітних підприємства на заданий період часу і здійснює трендовий аналіз інформації.

На підґрунті результатів аналізу система автоматично формує експертний висновок. АнаСіі Expert забезпечує можливості консолідації звітності декількох підприємств та їх ранжування, що може бути використане для

ВП НУБіП України "НАТІ" порівняльної оцінки діяльності підприємств

Програмне забезпечення Project Expert дозволяє здійснити розробку бізнес-планів і інвестиційних проектів, а також провести їх оцінку. За допомогою цього програмного продукту можливо формування прогнозної фінансової звітності, а також здійснення розрахунків найважливіших

ВП НУБіП України "НАТІ" показників економічної ефективності, таких як NPV, IRR, що різних рівнях

ризиків і схем погашення кредитів.

Таким чином, абсолютна більшість спеціалізованих програмних продуктів з аналізу і аудиту ефективності використання основних засобів

підприємства є програмами ретроспективного аналізу даних фінансової звітності
ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Висновки до розділу 3

1. Сучасна ринкова економіка вимагає чіткої, об'єктивної і своєчасної інформації про наявність, стан та ефективність використання основних засобів.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Для більшості українських підприємств рівень забезпеченості раціональним використанням основних засобів є низьким. Перш за все, це є результатом високого ступеня їх зношеності, а отже виникає необхідність у зміні або модернізації таких засобів виробництва. Тому завданням керівництва будь-якого підприємства є проведення глибокого та ґрунтовного аналізу

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

використання основних засобів, що впливатиме на прийняття раціональних управлінських рішень та забезпечить зростання ділової активності підприємства у довгостроковій перспективі.

2. План та програма аудиту виступають обов'язковими елементами організації аудиту на підприємстві. Вони забезпечують можливість замовнику контролювати діяльність аудитора для виконання поставлених завдань.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

План аудиту забезпечують оперативність і точність аудиту. План аудиту містить характер, час та обсяг аудиторських процедур, що будуть застосовувати члени аудиторської групи. На основі плану аудиту, зокрема щодо перевірки основних засобів, розробляється і затверджується програма аудиту. Методичною основою для більшості перевірок є методи, що дозволяють визначити кількісні та якісні сторони показників, що характеризують ефективність використання основних засобів підприємства.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

3. Вдосконалення програмних продуктів спрямованих для вирішення завдань аналізу та аудиту діяльності підприємств впродовж багатьох років проводилося постійним чином шляхом кількісного нарахування можливостей

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

розрахунку як можна ширшого круга фінансових коефіцієнтів та їх перевірки. При цьому практично не зачіпалася якісна сторона питання. У результаті були створені програми, що дозволяють розраховувати більше сотні фінансових

коефіцієнтів. Проте, такі спеціалізовані програмні продукти здаються слабо

ВП НУБіП України "НАТІ" адаптовані до вимог управління основними засобами. Це випадково, оскільки

фірми-розробники програмних продуктів з аналізу та аудиту фінансово-господарської діяльності підприємства ввели в свої програмні продукти додаткові функції.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У магістерській кваліфікаційній роботі виконано теоретичне

ВП НУБіП України "НАТІ" Узагальнення і розв'язання практичних аспектів організації бухгалтерського

обліку, аналізу та аудиту основних засобів підприємства, яке здійснює фінансово-господарську діяльність у сфері будівництва.

1. Одним із найважливіших факторів підвищення ефективності

діяльності підприємства на сучасному етапі розвитку економіки є стан і

ВП НУБІП України "НАТІ" ефективного використання основних засобів. ВВП НУБІП України "НАТІ"

продукції, робіт послуг можливе завдяки реалізації внутрішнього потенціалу підприємства, зокрема, раціонального використання основних засобів. У зв'язку з цим, особливої актуальності набувають питання фінансового обліку, аналізу та аудиту основних засобів, а також пошуку шляхів підвищення

ВП НУБІП України "НАТІ" ефективного використання основних засобів суб'єкта господарювання ВВП НУБІП України "НАТІ"

Основні засоби різноманітні за складом і призначенням. Основою правильної організації обліку, аналізу та аудиту основних засобів є достовірність їх оцінки, визнання, а також дотримання принципу класифікації.

2. Кожне підприємство повинно господарювати в межах чинного

ВП НУБІП України "НАТІ" законодавства, що регулює всі напрямки його діяльності. ВВП НУБІП України "НАТІ"

цілий ряд нормативних документів, які регулюють підприємницьку діяльність, методологію обліку на підприємствах. Цілий ряд законодавчих актів регулюють облік та аудит основних засобів. Розвиток ринкової економіки вимагає від суб'єктів господарювання підвищення ефективності використання

ВП НУБІП України "НАТІ" кожної одиниці основних засобів. ВВП НУБІП України "НАТІ"

прогресивних підходів до управління основними засобами, які б сприяли зростанню конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Однією з проблем, що виникає на шляху до вирішення окреслених питань, є недостатня нормативно-правова та теоретико-методична база, що

ВП НУБІП України "НАТІ" характеризується одноманітністю підходів, деякою неузгодженістю, а також ВВП НУБІП України "НАТІ"

акцентуванням уваги лише на окремих аспектах проблеми.

3. Порядок документообороту розробляє бухгалтерська служба СТОВ

«Щорссільгоспсервіс» і затверджує керівник підприємства при визначенні облікової політики підприємства. Але в організації обліку та обліковій

ВП НУБІП України "НАТІ" політиці кожного підприємства виявлено недоліки, а саме: у ВВП НУБІП України "НАТІ"

політиці не враховано останні зміни у податковому законодавстві щодо вартісної межі визначення основних засобів, а також не розроблено робочий план рахунків підприємства. Тому керівництву досліджуваного підприємства

було запропоновано удосконалити наказ про організацію бухгалтерського

обліку України "НАТІ" та розробити робочий план рахунок України "НАТІ"

4. Одним із найважливіших факторів підвищення ефективності діяльності підприємства на сучасному етапі розвитку економіки є стан і особливості використання основних засобів. Збільшення обсягу виробництва продукції, робіт можливе завдяки реалізації внутрішнього потенціалу

підприємства, зокрема, раціонального використання основних засобів України "НАТІ"

зв'язку з цим, особливої актуальності набувають питання фінансового обліку та пошуку шляхів підвищення ефективності використання основних засобів.

Проблеми бухгалтерського обліку основних засобів в умовах ринкового господарювання набувають особливого значення у зв'язку з потребою

отримання звітності та іншими зацікавленими користувачами точної

достовірної інформації про стан і ефективність використання основних засобів.

Система їх обліку, яка склалася, не достатньо задовольняє вимоги ринку, адже

умови функціонування значно розширюють коло операцій, що проводяться з

основними засобами: купівля - продаж, нарахування амортизації, страхування,

приватизація та реалізація інвестиційних проєктів. У цю дошку актуальним є

визначення справедливої оцінки основних засобів підприємства, у разі якщо

залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої вартості на дату

балансу, засобом проведення переоцінки об'єктів основних засобів. В наслідок

наведеного важливо привести у відповідність нормативні джерела, пов'язані з

визначенням об'єктів, які можуть призводити до необхідності проведення

переоцінки основних засобів.

5. У забезпеченні функціонування економічної інформаційної системи

важливу роль відіграє звітність підприємства - фінансова, податкова,

статистична. Безсумнівно найвагомішу частину інформації про фінансове

становище підприємства та стан основних засобів надає його фінансова

звітність, а саме така його основна форма як «Баланс» (Звіт про фінансовий

стан) підприємства та Примітки до річної фінансової звітності, в яких

наводяться деталізовані дані, зокрема щодо основних засобів підприємства в

розрізі їх видів та величини на початок і кінець звітного періоду та розміру

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

6. Сучасна ринкова економіка вимагає чіткої, об'єктивної і своєчасної інформації про наявність, стан та ефективність використання основних засобів. Для більшості вітчизняних підприємств рівень забезпеченості та ефективності використання необоротних активів, зокрема основних засобів є низьким. Перш

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

за все, це є результатом високого ступеня їх зношеності, а отже виникає необхідність у зміні або модернізації таких засобів виробництва. Тому, завданням керівництва будь-якого підприємства є проведення глибокого та ґрунтовного аналізу використання основних засобів, що впливатиме на прийняття відповідних управлінських рішень та забезпечить зростання ділової

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

активності підприємства у довгостроковій перспективі. Аналізуючи результати проведеного аналізу складу, структури та динаміки основних засобів СТОВ «Щорссільгоспсервіс» за 2020-2022 рр., можна дійти до висновку, що майже всі складові основних засобів поступово зростали впродовж аналізованого періоду, при цьому темпи зростання у загальній

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

структурі змінювалися нерівномірно. Критеріями ефективного використання основних засобів є: рентабельність та фондovіддача. Рентабельність основних засобів протягом періоду дослідження була нестабільною і у 2022 р. дорівнювала 17,29%, що менше ніж у попередні роки. Ефективність використання основних засобів є важливим фактором оптимізації собівартості

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

продукції, що впливає на фінансовий результат діяльності підприємства. Одне з завдань керівництва підприємства – це здійснювати контроль за ефективним використанням основних засобів можна розглядати як заходи щодо скорочення потреби в обсязі їхнього фінансування і підвищення темпів економічного розвитку підприємства за рахунок раціонального використання власних фінансових ресурсів.

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Окремі та організаційні основи аудиторської діяльності в Україні регламентуються законодавством, а також нормативними актами про сертифікацію спеціалістів з аудиту та ліцензування їхньої діяльності. Норми аудиту передбачають основні принципи виконання аудиторських робіт, але не

є методиками чи інструкціями до застосування методичних прийомів та
ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
притаманних процедур аудиту. Застосування міжнародних стандартів
(стандартів) сприяє поліпшенню якості контролю та активізації діяльності
суб'єктів підприємства та достовірності відображення її в бухгалтерському
обліку і звітності. Оскільки основні засоби відіграють важливу роль у процесі
виробництва, то інформація про такі активи є дуже важливою для забезпечення

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
стабільності підприємства та його згодності з цілями підприємства.
того, основні засоби відіграють важливу роль у забезпеченні безперервності
діяльності підприємства. Дослідження безперервності діяльності підприємства
відбувається із застосування інструментарію аналітичних процедур.
Завершується аудит основних засобів агрегуванням отриманих результатів у
ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
вигляду окремого звіту із формуванням переліку рекомендацій для
підвищення ефективності господарювання. Отже, аудит основних засобів
підприємства включає підготовчий, проміжний, основний та заключний етапи.
Аудиторські процедури здійснюються за групами основних засобів.

8. На основі проведеного дослідження щодо питання використання
ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
спеціалізованих аналітичних програмних продуктів для підвищення
ефективності використання основних засобів можна стверджувати, що на
сьогоднішній день подальші розробки завдань економічного аналізу і аудиту в
комп'ютерному середовищі є завдання, пов'язані з розробкою спеціалізованих
програм з модулем функціонування аналізу використання основних засобів
ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
підприємства, встановленням залежності між ступенем використання основних
засобів, величиною фінансових результатів діяльності і рівнем фінансового
благополуччя підприємства. Сприятливим фактором автоматизації є
стабільність постійної облікової інформації, що формується на підприємстві.
Це створює умови для її багаторазового використання і тим самим сприяє
ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
підвищенню ефективності застосування комп'ютерних технологій для
аналітичної роботи. Характерною особливістю для цієї ділянки аналізу та
аудиту є можливість одержання у середовищі інформаційної системи повного
комплекту облікових реєстрів, необхідних для організації раціонального

управління основними засобами підприємства.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ВП НУБіП України "НАТІ" 1. Вакун О.В. Нова сутність нематеріальних активів в бухгалтерському

обліку. Сталій розвиток економіки: Всеукраїнський науково -виробничий журнал. 2011. № 3 (6). С. 211 - 221.

2. Вакун О.В. Розвиток класифікації нематеріальних активів в бухгалтерському обліку. Інноваційна економіка: Всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2011. № 4 (23). С. 162-166.

ВП НУБіП України "НАТІ" 3. Валінкевич Н.В., Боброва С.В. Напрями удосконалення стратегії

відтворення основних засобів підприємств. Вісник ЖДТУ Економічні науки. 2011. №2 (56). С. 13-16.

ВП НУБіП України "НАТІ" 4. Волкова А.А., Идрисова А.Р., Шайдуллов Р.К. Внутренние стандарты

аудита – критерии разработки и преимущества применения (на примере основных средств). Вісник Хмельницького національного університету. 2009. Т. 2. № 6. С. 95-98.

ВП НУБіП України "НАТІ" 5. Ганусич В.О. Основні засоби, Основні фонди, Основний капітал:

визначення та змістове навантаження термінів. Науковий вісник Хмельницького університету. 2010. № 29(2). С. 16-19.

ВП НУБіП України "НАТІ" 6. Гнатюк А.А. Шляхи удосконалення документального оформлення

операцій з необоротними матеріальними активами. Облік і фінанси АПК. 2011.

№3. С. 57-62.

ВП НУБІП України "НАТІ"   ВП НУБІП України "НАТІ"
7. Гройс С.Ф. Додатковий аспект аудиту підприємств у бухгалтерському обліку
аудит. 2015. № 5 . С. 30 - 37.

8.   Господарський кодекс: Закон України від 16.01.2003 № 436 -
IV.

ВП НУБІП України "НАТІ"   ВП НУБІП України "НАТІ"
9. Гладій І.О., Мамалига Б.С. Автоматизовані інформаційні системи
обліку оборотних засобів. Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-
практичної Інтернет - конференції. Вінниця: Центр підготовки навчально-
методичних видань ВТЕІ КНТЕУ. 2012. С. 31-34.

10. Гнилицька Л.В. Особливості визнання та порядок обліку
необоротних активів, утримуваних для продажу. Фінанси, облік і аудит. 2010.

ВП НУБІП України "НАТІ"   ВП НУБІП України "НАТІ"
11. Даниленко О. Основні засоби в Податковому кодексі. Справочник
економіста. 2011. № 4. С.44-50.

12. Дерун І.А. Економічна та облікова сутність необоротних активів та
удосконалення їх класифікації. Економічні науки. Серія: Облік і фінанси.
Випуск 8 (09). Ч. 1. С. 48-55.

ВП НУБІП України "НАТІ"   ВП НУБІП України "НАТІ"
13. Дмитренко І. Внутрішній контроль: проблеми методології та
тенденції розвитку. Бухгалтерський облік і аудит. 2010. № 3. С. 23-25.

14. Єпіфанова І.Ю., Базалицька А.В. Аналіз відтворення і використання
основних засобів підприємств Вінниччини. Економічний простір. 2012. №58.

ВП НУБІП України "НАТІ"   ВП НУБІП України "НАТІ"
15. Єрмолаєва М.В., Скиданенко Ю.Д. Особливості обліку та
відображення у звітності необоротних активів, утримуваних для продажу.
Наукові праці Полтавської державної аграрної академії Економічні науки.
Полтава, 2011. Випуск 2. Том 1. С. 109-112.

16. Жарікова О. Оцінка необоротних активів: наслідки розвитку
українських стандартів розвитку. Фінанси, облік, банки. 2010. Вип. 16. С. 127-
135.

ВП НУБІП України "НАТІ"   ВП НУБІП України "НАТІ"
17. Жарікова О., Кравченко О. Облік необоротних активів: деякі питання

17. Жарікова О., Кравченко О. Облік необоротних активів: деякі питання

вдосконалення законодавчого регулювання. Бухгалтерський облік і аудит.

ВП НУБіП України "НАТІ" №4, С.174-209

ВП НУБіП України "НАТІ"

18. Замрій Т.Б. Міжнародна практика та вітчизняний досвід удосконалення обліку необоротних активів. Науковий вісник Рівненського інституту «Україна». 2010. №1. С. 167-173.

19. Ігнашкіна Т.Б., Шура Н.О. Методичні підходи до оцінки ефективності відтворення основних фондів підприємств. Економіка & держава. 2011. №1. С.61-63.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

20. Корягін М.В., Сарахман Н.О. Облікова класифікація основних засобів в системі управління підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. 2010. №29 (2). С. 33-36.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

21. Коваль О.А., Сардак А.Г. Шляхи вдосконалення бухгалтерського податкового обліку основних засобів. Економічний простір. 2010. № 40. С. 226-240.

22. Коваль О.М. Розширене відтворення основних засобів сільського господарства на інноваційній основі. Збірник наукових праць Таврійського державного агрикологічного університету економіки та права. 2012.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

№2(18). Том 1. С. 187-193.

23. Концептуальна основа фінансової звітності від 03.03.2020. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_AN%20\(2\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_AN%20(2).pdf). (дата звернення 02.10.2021).

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

24. Косова Т.Д. Амортизація як інвестиційний ресурс підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2003. № 9(27). С. 157 - 166.

25. Косова Т.Д., Овсюк Н.В., Березовська О.О. Обліково-аналітичне забезпечення операцій із необоротними активами в системі формування і контролю амортизаційної політики підприємства. Інфраструктура ринку. 2021.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Вип. 60/2021: <http://www.market-infr.com.ua/uk/2021>

26. Крічка Н. М. Методика та організація обліку і аналізу основних засобів. Економіка & держава. 2009. №6. С.73-75.

27. Кругляк Б., Гуменюк А. Аудит основних засобів промислових

підприємств: методичний аспект. Бухгалтерський облік і аудит. 2007. № 7. С.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

28. Кузьмін О.Є., Стельмах Х.П. Класифікація основних засобів підприємств. Науковий вісник НЛТУ України. 2010. Вип. 20.14. С. 263-267.

29. Кузьмович П.М. Особливості обліку основних засобів, утримуваних для продажу. Вісник ЖДТУ. 2010. №3(53). С. 135-136.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

30. Бугерік Н., Шайко О. Формування інформації про основні засоби у примітках до річної фінансової звітності. Бухгалтерський облік і аудит. 2007. №6. С.38-41.

31. Легостаєва О.О., Серьогіна Ю.С. Напрями підвищення ефективності основних засобів підприємства. Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2012. №1(11). С. 20-21.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

32. Ловінська Л.Г. Оцінка в бухгалтерському обліку: монографія. К.: КНЕУ. 2006. 253 с.

33. Лозовицький С.П. Особливості визначення суттєвості відповідно до вимог міжнародних стандартів аудиту. Економіка і організація поліграфії. 2006. № 1(10). С. 5-7.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

34. Мазуркевич І.О. Оцінка ефективності використання основних засобів на підприємстві. Формування ринкових відносин в Україні. 2008. № 2. С. 91-94.

35. Мазуркевич Є.Г., Овсюк Н.В. Проблемні питання обліку основних засобів в умовах економіки та бізнес-адміністрування: кваліфікаційні рішення: матер. II міжн. наук.-техн. конф. (21 жовтня 2021 р., м. Київ). К.: НАУ. С. 244-246.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

36. Мастерна М.М., Смолоник Р.Ф. Проблеми щодо заходів з підвищення ефективності використання основних засобів на підприємствах в сучасних умовах кризової ситуації. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». 2011. №21. С. 134-140.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

37. Малишев І.В. Проблемні питання обліку основних засобів. Фінанси, облік і аудит. 2009. №13. С. 256-261.

38. Мельник В. Формування єдиної аналітичної бази як основи створення ефективною системи "НАТІ" й аналізу підприємства. Економічний аналіз ВП НУБІП України "НАТІ" Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу. Випуск 6. Тернопіль: Економічна думка. 2010. С. 122-125.

39. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003р. № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v05612003#text> (дата звернення 05.10.2021).

40. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів від 28.03.2013 № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v0433201-13> (дата звернення 20.10.2021).

41. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту та іншого надання впевненості та супутніх послуг. 27.12.2019. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit>

42. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 "Основні засоби" від 29.03.2021. URL: <https://www.mof.gov.ua/storage/files/IAS%2016%20ukr%202021.pdf>

43. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу» від 30.10.2018. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-20-ukr 2016.pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-20-ukr%202016.pdf) (дата звернення 05.11.2021)

44. Муріна Т. С. Шляхи ефективності використання основних засобів на підприємстві. Держава та регіони. 2005. №6. С. 106-107.

45. Нусінов В.Я., Рябикіна К.Г. Проблемні питання аналізу стану, ефективності придбання та використання основних засобів підприємства. ВісникКТУ. 2011. №28. С. 260-263.

46. Овсюк Н.В., Березовська О.О. Вплив амортизації необоротних активів на формування амортизаційної політики підприємства. Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення: матер. II міжн. наук.-техн. конф. (21 жовтня 2021 р., м. Київ). К.: НАУ. С. 233-235.

47. Островерха Р.Е. Шляхи удосконалення організації обліку основних

засобів. Науковий вісник Національного університету ДПС України

ВП НУБіП України "НАТІ" (Економіка і право). 2004. № 4(47). С. 133-140. ВП НУБіП України "НАТІ"

48. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://www.sfs.gov.ua/>

49. Офіційний сайт Державної служби

ВП НУБіП України "НАТІ" URL: ВП НУБіП України "НАТІ"

<http://www.ukrstat.gov.ua/>

50. Павленко О.П. Оптимізаційна факторна модель рентабельності основних фондів в аспекті фінансового забезпечення їх відтворення. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Випуск 3. Том 1. Економічні

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

51. Петруня Н.В. Класифікація активів підприємств з урахуванням міжнародних стандартів фінансової звітності. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2010. №1. С. 235-242.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

52. Податковий кодекс України: Закон України від 21.03.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення 02.10.2021).

53. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення 11.10.2021).

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

54. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 03.11.2021).

55. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунування технічних помилок та узгодженостей у податковому законодавстві: Закон України від 16.01.2020 № 466-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/466-20#Text> (дата звернення 01.10.2021).

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

56. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку України: Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003 № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text> (дата звернення 22.09.2021).

57. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 02.10.2006 № 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text> (дата звернення 02.10.2021).

58. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби": Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення 10.10.2021).

59. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» Наказ Міністерства фінансів України від 07.11.2003 № 617. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03#Text> (дата звернення 14.10.2021).

60. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2004 № 817. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05#Text> (дата звернення 10.11.2021).

61. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>

62. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 року № 352. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352201-95#Text> (дата звернення 01.10.2021; втрата чинності 22.10.2021).

63. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. URL:

<https://ips.ligazakon.net/document/RE26142?an=1> (дата звернення 01.10.2021).

64. Про внесення змін до річної фінансової звітності України. Міністерства

фінансів України від 29.11.2000 № 302. URL:

<https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/z0904-00#Text> (дата звернення 10.11.2021)

65. Про скасування та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Державної служби статистики України, Міністерства статистики

України та Державного комітету статистики України. Наказ Державної служби

статистики України від 22.10.2021 № 266. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0266832-21#Text> (дата звернення 10.11.2021).

66. Саєнко С.Г. Методологія аналізу економічної ефективності

використання вільних засобів. Вісник Національного

технічного університету «ХПІ». 2012. №13. С. 116-120.

67. Семейон В. С. Поняття необоротних активів, їх класифікація та склад.

Вісник Житомирського державного технологічного університету: економічні науки. 2009. № 3. С. 161-167.

68. Саєнко С.Г. Аналіз основних засобів в системі управління

підприємством. Збірник наукових праць науково-практичної конференції II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з напрямку «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит». Запоріжжя: ЗНУ. 2011. С. 237-242.

69. Серьогіна Ю.С. Напрями підвищення ефективності використання

основних засобів. Проблеми обліку, аналізу і аудиту в умовах ринкової

трансформації економіки: Матеріали 3-ї Міжнародної студентської наукової конференції. Львів: ЛІБС УБС НБУ. 2010. С. 211-213.

70. Ужва А.М., Бубліс Д.Ю. Особливості обліку необоротних активів у

міжнародній і вітчизняній практиці та шляхи його удосконалення. Інноваційна економіка №1(39). С. 286-288.

71. Федоронько Н.І. Облік і внутрішньогосподарський контроль

необоротних матеріальних активів на підприємстві : дис... канд. екон. наук : 08.00.09 . Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль.

2011. 192 с.

72. Бірюсова С.М., Парасюта О.В. Особливості внутрішнього контролю використання необоротних активів підприємства. Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. Львів : РВВ НЛТУ України. 2009. Вин. 16.6. С. 184-187.

73. Шипунова О.В. Основні аспекти організації обліку необоротних активів підприємств комп'ютерних інформаційних систем. Проблеми перспективи розвитку банківської системи України. 2010. Вип. 28. С. 187-195.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ДОДАТКИ

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"